Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1995 йил 14 январь. Шанба. № 3 (14257) ترکستان TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН — ПОЛЬША: ҲАМКОРЛИК МАСОФА БИЛМАЙДИ

Илгари хабар қилинганидек, 11-12 январь кунлари Президент Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон давлат делегацияси расмий ташриф билан Польша Республикасида бўлди. Ташрифдан мақсад икки давлат ўртасида шаклланиб бораётган сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳамкорликнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш, уни ривожлантириш, янги босқичга кўтариш эди.

Польша Республикаси Президенти саройида Ўзбекистон раҳбари Ислом Каримовни кутиб олиш маросими бўлди. Икки давлат байроқлари билан безатилган сарой майдонида юксак мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Ўзбекистон ва Польша давлат мадҳиялари янгради. Президент Лех Валенса Ислом Каримовни Польша заминига ташриф буюргани билан қизғин қутлади.

Шундан сўнг Президентлар муҳташам саройнинг мовий залига йўл олдилар. Бу ерда Ислом Каримов билан Лех Валенса ўртасида яккама-якка суҳбат бўлиб ўтди.

Ўзбекистон билан Польша ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик ҳозир қай даражада?

Маълумки, республикамиз иттифоқ таркибида бўлган даврда ташқи иқтисодий фаолият билан шуғулланиш имкониятига эга эмас эди. Тўғрироғи, бизда етиштирилган пахта, пилла, қоракўл каби маҳсулотлар, ер ости бойликлари бошқа мамлакатларга, шу жумладан Польшага ҳам собиқ марказ номидан етказиб бериларди.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, ўнлаб хорижий давлатлар билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйди. Ҳозир республикада чет эл сармояси иштирокидаги 1500 та корхона фаолият кўрсатаётир. 1994 йилда Ўзбекистоннинг ташқи савдо обороти 3 миллиард 600 миллион долларни ташкил этди. Бу ёш мустақил давлат учун катта кўрсаткич. Хорижий фирма ва компанияларнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий вазият барқарор бўлган Ўзбекистонга қизиқиши тобора ортиб бормоқда.

Шу маънода, Польша Республикаси билан ҳамкорлигимиз натижалари ҳозирча камтаронадир. Чунончи, ўтган йили икки давлат ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми 80 миллион доллар бўлгани, атиги 8 та қўшма корхона барпо этилгани бу борада фойдаланилмаётган имкониятлар қўплигидан далолат беради. Ўзбекистон ва Польша давлат раҳбарлари бошчилигидаги расмий делегацияларнинг Варшавада ўтказилган музокараларида ана шу имкониятларни ишга солиш, мамлакатларимиз иқтисодий салоҳиятидан самарали фойдаланиш масалалари муҳокама этилди.

Музокаралар сўнгида икки томонлама ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Президентлар — Ислом Каримов ва Лех Валенса Ўзбекистон ва Польша Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномага имзо чекдилар. Шунингдек, ўзаро манфаатли ҳамкорликни чуқурлаштиришга хизмат қилувчи бир неча ҳужжат қабул қилинди. Улар орасида консуллик конвенцияси, фойдадан икки ёқлама солиқ олмаслик, сармояларни ўзаро рағбатлантириш ва ҳимоялаш, маданий ва илмий ҳамкорлик ҳамда икки мамлакат пойтахтлари орасида самолётлар қатновини йўлга қўйиш тўғрисидаги битимлар бор.

— Бугунги музокараларда муҳокама этилган масалалар ва қабул қилинган ҳужжатлар икки мамлакат халқлари манфаатларига хизмат қилади, — деди Лех Валенса журналистлар билан учрашувда. — Биз уларнинг амалга оширилиши учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланамиз. Ҳақиқатан ҳам, Ўзбекистон табиий захираларга бой, улкан иқтисодий имкониятлар мамлакатидир. Биз бу мамлакат билан ҳамкорлик қилишдан манфаатдормиз.

— Биз Польша тимсолида жиддий, қатъиятли ҳамкорни кўряпмиз, — деди Ислом Каримов — Ҳозиргина имзоланган ҳужжатлар муносабатларимизнинг ҳуқуқий асосини белгилаб беради, ўзаро ишончли ҳамкорлик ришталарини мустаҳкамлайди. Бугунги бизга бўлган самимий муносабатни, хайриҳоҳликни кўриб дўстлигимиз, ҳамкорлигимиз яхши самара беришига қатъий ишонч ҳосил қилдим.

Учрашув ниҳоясида икки давлат раҳбарлари журналистларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

Польша иккинчи жаҳон урушида энг кўп жабр чеккан мамлакатлардан биридир. Европанинг энг гўзал шаҳарларидан бири — Варшава уруш туфайли вайронага айланди. Фашизмга қарши курашда минг-минглаб польшаликлар қурбон бўлди. Шунинг учун ҳам бу ерда тинчлик, осойишталикни биздагидек қадрлашади. Уруш сабоғини ҳар қадамда ҳис этишади.

Президент Ислом Каримов пойтахтдаги Номаълум аскар қабрини зиёрат қилиб, гулчамбар қўйди. Уруш қурбонлари хотирасига ҳурмат бажо келтирди.

Кунинг иккинчи ярмида Ислом Каримов Польша парламентига ташриф буюрди. Мамлакат олий вакиллик органи фаолияти билан танишди. Польша парламенти икки палатали бўлиб, Сейм ва Сенатдан иборат. Сеймга — 460, Сенатга эса — 100 нафар депутат сайланади. Сейм маршали Ю. Олекси, Сенат маршали А. Струзик билан суҳбат чоғида давлатимиз раҳбари Ўзбекистонда миллий давлатчиликни тиклаш, демократия тамойилларини қарор топтириш борасида амалга оширилаётган ишлар, хусусан, янгича парламент тизимини кўп партиявийлик асосида ўтган сайлов ва унинг натижалари хусусида гапириб берди. Учрашувларда парламентлараро алоқаларни йўлга қўйиш зарурлиги, бу хамкорликларнинг бир—бирига яқинлаштиришда, ҳамкорликни янада мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этиши таъкидланди.

Ташрифнинг иккинчи куни Ислом Каримов Ўзбекистон Бош вазири Абдулҳошим Мутaлов ва Польша Бош вазири Валадемар Павляк билан учрашди. Суҳбат чоғида савдо-иқтисодий, маданий алоқаларни ривожлантириш масалалари муҳокама этилди.

Шундан сўнг меҳмонлар Варшаванинг диққатга сазовор маканларидан бири — тарихий ёдгорликлар мажмуи жойлашган Барбакан маҳаллаларини кўздан кечирдилар. Ислом Каримов XV—XVIII асрлар мобайнида бунёд этилган қирол қальасининг осори — атиқалари билан танишди. Ўзбекистон раҳбари қальа фахрий меҳмонлари китобига имзо чекди. Шуниси диққатга сазоворки, иккинчи жаҳон урушида вайрон этилган мазкур салобатли тарихий ёдгорлик урушдан сўнг асосан жамоатчиликнинг ташаббуси, ёрдами ва меҳнати билан асл ҳолига келтирилган. Бу ҳам поляк халқининг ўз тарихига, миллий қадриятларига нечоғли ҳурмат билан муносабатда бўлишини намоён этади.

Ташриф мобайнидаги деярли барча учрашувларда асосий мавзу —ислоҳотларнинг моҳияти, уни амалга ошириш йўллари хусусида бўлгани аҳамиятлидир.

Польшада иқтисодий ислоҳот — бозор муносабатларига ўтиш биздан бирмунча илгари бошланган бўлиб, «фалаж қилиб даволаш» назариясига кўра амалга оширилди. Ҳозирга келиб мамлакат иқтисодиёти бир қадар барқарорлашди. Ишлаб чиқариш ҳажми пасайиши тўхтатилди. Кейинги 1-2 йил мобайнида Польша иқтисодиётида барқарор ўсиш кузатилмоқда. Лекин ислоҳотларни амалга оширишда кескин чоралар қўлланилиши турмуш даражасининг пасайиб кетишига сабаб бўлдики, бу хукуматнинг истеъфосига олиб келди. Президент ислоҳотлар сиёсатига бир қанча «тузатишлар» киритишга мажбур этди. Бу ҳол мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг муҳофаза қилинишига эътибор берилаётгани катта аҳамиятга эга эканини тасдиқлайди.

Айни пайтда Польшада хусусий фирма ва корхоналар ўзини анча тутиб олган, улар илғ миллий маҳсулотнинг ярмидан кўпини ишлаб чиқармоқда. Бу ўринда Польша илгаридан мустақил давлат бўлганини, «режали иқтисодиёт» бу ерда биздагидек чуқур илдиз отмаганини, хусусий мулк социализм даврида ҳам сақланиб қолганини эътибордан соқит қилмаслик керак.

Ҳозирга келиб ана шу хусусий корхоналар, фирмалар ишлаб чиқаришни ривожлантириш, ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш мақсадида ўзига шерик изламоқда. Варшавада ташкил этилган «Шарқ клуби» ана шундай ишбилармонларни бирлаштирган. Клуб асосий эътиборни ҳамдўстлик мамлакатлари билан фойдали ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишга қаратмоқда.

Президент Ислом Каримов «Будимекс» компанияси қароргоҳида ана шу клуб аъзолари — Польша ишбилармон доиралари вакиллари билан учрашди. Суҳбат чоғида давлатимиз раҳбари уларга Ўзбекистоннинг Марказий Осиёда тутган муҳим ўрни, давлат тизими, иқтисодий салоҳияти тўғрисида батафсил сўзлаб берди. Бизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг моҳияти, ўзига хос жиҳатлари, хусусан, уларни амалга оширишдаги дастуриламал — машҳур беш тамойил ҳақида теран тушунча берди.

— Ўзбекистон, аввало, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий жиҳатдан барқарор мамлакат, — деди меҳмонларга Ислом Каримов. — Бундан ташқари бизда бозор муносабатларига ўтиш, хусусий мулкни ҳимоя қилишнинг барча ҳуқуқий асослари яратилган, уни ривожлантириш кўзда тутилган. Хусусан, чет эл сармояси иштирокида ташкил этилган қўшма корхоналарга беш йил мобайнида солиқ олинмайди. Хом — ашёни қайта ишлаш, хусусан, енгил саноат, тўқимачилик, машинасозлик, тоғ-кон саноати, транспорт, алоқа тармоқлари соҳаларида сиздар билан ҳамкорлик қилиш имкониятларига эгамиз.

Шуни таъкидлаш кераки, учрашув польшалик тадбиркорларда катта қизиқиш уйғотди. Улар республикамиз раҳбарининг тўғри, очиқчасига айтган гапларини ғоят мамнуният билан қарши олдилар.

Хуллас, Президент Ислом Каримовнинг Польша Республикасига расмий ташрифи самарали бўлди. Польшаликлар Ўзбекистон атаммиш ҳуқуқий демократик жамият қураётган, имкониятларга бой, холис нияти мустақил давлатни қайтадан кашф этдилар.

Польша Республикаси раҳбари Лех Валенса Президент саройи мажлисида Президент Ислом Каримовни расмий кузатиш маросими уюштирди.

Польша Республикасига расмий сафарида Президент Ислом Каримовга Бош вазир ўринбосарлари У. Султонов, С. Саидкосимов, Ташқи ишлар вазири А. Комилов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

* * *

12 январь куни Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди. Республика Президентини Ўзбекистон Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир А. Мутaлов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тулаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Аҳмад ХЎЖА (ЎзА).

Тошкент-Варшава-Тошкент

МАТОНАТ ВА ЖАСОРАТ ФАЗИЛАТИНГИЗ БЎЛСИН!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ ШАХСИЙ ТАРКИБИГА

Қадрли дўстлар! Сизларни қутлуғ байрам — Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан самимий табриклайман.

Ўлкамизда қадим замонлардан буён ёшу қари — ҳар бир эркак ўзини юрт ҳимоячиси деб билган, Ватан шон-шавкати ва мудофааси йўлида куч-ғайрати, ҳатто жонини ҳам аямаган. Она диёримизда бу анъана ҳозир ҳам изчил давом этмоқда, янгича руҳ ва мазмун билан бойиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари мамлакат истиқлолини ва ҳудудий яхлитлигини, халқимизнинг осуда ҳаёти ва мустақиллиги мустаҳкамлаш йўлидаги бунёдкорлик меҳнатини ҳимоя қилишда, ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ғоят муҳим ўрин тутади.

Сизларнинг қатъият ва шижоатингиз, ҳарбий маҳоратингиз туфайли хонадонимиз, юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо, кўнгиллар хотиржам. Сизлар давлатимизнинг тинчликсевар сиёсатини амалга оширишда алоҳида жонбозлик кўрсатаяпсизлар.

Бу йил фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги кенг нишонланади. Сиз — ҳарбийлар ўша суронли жангохларда жон олиб-жон берган ота-боболаримизнинг ворислари бўласизлар. Ишонаманки, мард ва жасур аждодларимизнинг ўгитларига, тажрибаларига таяниб, мамлакатимизнинг мудофаа қудратини янада юксалтиришга муносиб ҳисса қўшасизлар.

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари шахсий таркибини, уруш фахрийларини, ўзини Ватан ҳимоячиси деб билган барча юртдошларимизни байрам билан яна бир бор муборакбод этаман, Ватанимиз ҳимоячиларига тан-сиҳатлик, шарафли ва масъулиятли ишларида омадлар тилайман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВ.

ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИ БАЙРАМИ

Пойтахтнинг ҳашаматли «Туркистон» саройи 13 январь куни ҳар қачонгидан гавжум бўлди. Халқимизнинг қутлуғ байрамларидан бири — Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган тантанали йиғилиш муносабати билан саройга республика Қуролли Кучлари офицерлари, аскар ва курсантлар, уруш ва меҳнат фахрийлари, пойтахт жамоатчилиги вакиллари, хорижлик меҳмонлар ташриф буюрдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти — мамлакат Қуролли Кучлари Бош қўмондони Ислом Каримов ва ҳукумат раҳбарлари, Қуролли Кучлар генераллари, фахрийлари минбардан жой олдилар.

Тошкент шаҳри ҳокими Козим Тулаганов йиғилишни очиқ деб эълон қилди. Мустақил давлатимиз мадҳияси янгради.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазири генерал-лейтенант Рустам Аҳмедов мамлакат Қуролли Кучлари ташкил топган кунинг уч йиллиги тўғрисида маъруза қилди.

Республика Президенти Ислом Каримов табрик нутқи сўзлади. Юртбошимиз мамлакат Қуролли Кучлари шахсий таркибини — курсант, аскар, зобит ва генералларни, уруш фахрийларини ватан ҳимоячилари куни байрами билан самимий қутлади.

— Бугун юртимизда жуда катта байрам — Ватан ҳимоячилари куни нишонланмоқда, — деди Ислом Каримов. — Бу сана ғоят муҳим ва шарафлидир. Халқимиз илгаридан мард ўғлонлари тарбиялашга аҳамият берган ва уларни доимо эъзозлаган. Ўз ҳимоячиларига ишонган ва уларга ҳурмат-эътибор билан қараган. Сиз — ҳарбийлар мамлакатимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшмоқдасиз. Озод Ўзбекистон ва унинг меҳнаткаш халқи Қуролли Кучларимиз салоҳиятига ишонади ва таянади. Юрт тинчлиги ва тотувлиги — энг катта давлат. Мамлакатимиз тинч бўлсин, ҳар бир сиҳат-саломатлик доимо сизларга ёр бўлишини тилайман!

Ўзбекистон Президенти Фармонига биноан Қуролли Кучларнинг жанговар тайёргарлигини ошириш, ёш авлодда таълим бериш, уларни миллий истиқлол ғояларига содақат руҳида тарбиялашда фаол иштирок этгани учун ҳамда республика Қуролли Кучларининг уч йиллиги ва Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги тизими хизматчи ва ходимларидан бир гуруҳи мамлакатимизнинг юксак мукофотлари — «Дўстлик» ва «Соғлом авлод учун» орденлари, «Жасорат» ва «Шуҳрат» медаллари, фахрий унвонлар билан тақдирланган. Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди. Ислом Каримов уларга ана шу мукофотларни тантанали равишда топширди.

Мукофотланганлар номидан сўзга чиққан республика Қуролли Кучлар зенит-ракета қисми командири Рустам Толипов мукофотлар Ватанимиз хизматларига берилган юқори баҳо учун Президент Ислом Каримовга чексиз миннатдорлик билдирар экан, улар она Ватанимизга, унинг Президентига ҳамиша содиқ қолажакликларини изҳор этди.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Эркин Халилов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

Йиғилиш санъат усталарининг катта концерти билан якунланди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН МУДОФАА ВАЗИРЛИГИ, МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК ХИЗМАТИ, ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ ТИЗИМИ ХИЗМАТЧИ ВА ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қуролли Кучларнинг жанговар тайёргарлигини оширишда, ёш авлодга таълим бериш, уларни ватанпарварлик, дўстлик, миллий истиқлол ғояларига содақат руҳида тарбиялашда фаол иштирок этгани учун ҳамда республика Қуролли Кучларининг 3 йиллиги ва Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан қуйидагилар мукофотлансин:

«ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ

ГЕРМАН Сергей Владимирович — ҳарбий қисм командири

ИНОЯТОВ Рустам Расулевич — Миллий хавфсизлик хизмати раисининг биринчи ўринбосари

II ДАРАЖАЛИ «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИ

МЕЛИБОЕВ Анваржон — Мудофаа вазирлиги бошқармаси бошлиғи

«ЖАСОРАТ» МЕДАЛИ

АЛИМОВ Раҳимжон Ҳакимович — Миллий хавфсизлик хизмати чегара қисмининг батальон командири

БУХТЕЕВ Валентин Александрович — Ички қўшинлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари

ЖЎРАЕВ Шокир Зарипович —Ҳарбий қисм командири

ИБРАГИМОВ Илҳом Исмоилович —Чегара қўшинлари Ҳарбий қисм бўлинма командири

ИКРОМОВ Рашит Маликович — Ҳарбий қисм катта муҳандиси

ИСАЧЕНКО Владимир Федорович— Ҳарбий қисм артиллерия хизмати бошлиғи

МАТРОСОВ Александр Сергеевич — Ҳарбий қисм бўлинма бошлиғининг ёрдамчиси

НАЗИРОВ Жалолиддин Абитович (марҳум) — Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармасининг тезкор ходими

ПОРОХНЯ Александр Викторович —Ҳарбий қисм бўлинмасининг командири

СТРОЕВ Алексей Юрьевич — Ҳарбий қисм командири

ТОЖИБОЕВ Валерий Викторович — Ички қўшинлар ҳарбий қисмининг командири

ТОЛИПОВ Рустамжон Умарович — Ҳарбий қисм командири

ТОШМАТОВ Ғафур — Ички ишлар вазирлиги бўлим бошлиғи

(Давоми 3-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

УКРАИНА РЕСПУБЛИКАСИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон билан Украина халқлари, Қуролли Кучлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга қўшган ҳиссаси ҳамда юксак ижрочилик маҳорати учун Украина Республикаси Қуролли Кучларининг ашула ва рақс ансамбли Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1995 йил 13 январь

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖЎҚОРҒИ КЕНГЕСИ СЕССИЯСИ

Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг биринчи сессияси бўлди. Сессияда 1994 йил якунлари ва 1995 йилда Қорақалпоғистонни иқтисодий-ижтимоий ривожлантириш борасидаги вазифалар муҳокама қилинди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Уббиниёз Аширбеков қайтадан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси этиб сайланди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов нутқ сўзлади.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров иштирок этди.

(ЎзА)

ТИНЧЛИК ВА ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНИ

14 январь куни мустақил Ўзбекистон халқи ўзининг шонли байрамларидан бири — Ватан ҳимоячилари кунини нишонлайди. Мана шу муҳим сана арафасида Ўзбекистон Миллий Ахборот агентлиги мухбири Республика Мудофаа вазири, генерал-лейтенант Р. Аҳмедов билан учрашиб, бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди.

— Рустам Ўрмонович, Республикамиз Қуролли Кучлари бу куннинг ҳақли равишда ўзининг энг муҳим байрамларидан бири деб ҳисоблайди. Аскар ва сержантлар, прапорщиклар, зобитлар ва генераллар учун бу байрамнинг аҳамияти қандай?

— Бу байрамнинг таъсис этилиши —Қуролли Кучларимиз жамиятдаги тинчлик ва осойишталик кафили, Ватанимиз ҳудудий яхлитлиги ва мустақиллигининг посбони сифатида мамлакатимиз ҳаётида тутган муҳим ўрнига эътироф этилишидир.

Ватанимиз ҳақиқий давлатчилик ва мустақилликка эришгач, халқимизнинг асрлар мобайнида орзу қилиб келган ниятлари амалга ошди. Ҳозир биз тарихимизни ўзимиз ёзмоқдамиз, унинг ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш учун курашда кўп маротаба қаҳрамонликлар намуна кўрсатилган шарафли саҳифаларини тиклаш шарафига муяссар бўлиб турибмиз. Яқинда таъсис этилган Амир Темур ордени бунинг ёрқин далилидир. Ҳақиқатан ҳам, Ватан ҳимоячилари — Ватанимиз тарихида илдизлари қадим-қадимдан бошланади. Душманга бўйсунмаган қадимий Сўғдиёна ва Бақтрия, Мароқанд ва Хоразм даврларидан бери халқимиз ўз ҳимоячиларини иззат-икром қилиб келади.

Ўзбекистонлик жангчилар фашизмга қарши кураш йилларида ҳам катта шуҳрат қозондилар. Генерал Собир Раҳимов, қаҳрамон батальон командири, гвардиячи майор Аҳмаджон Қурбонов, пулемёт отган Ҳамза, Ҳалимов ва бошқа кўплаб ўзбекистонлик жангчилар жасорати бугунги кунда ҳам бизга ҳарбий бурчни адо этиш намунаси бўлиб келмоқда.

— *Ватанимиз Қуролли Кучлари ҳали анча ёш. Ўтган уч йил ичида улар олдига қўйилган муҳим вазифа ва вазифаларда қандай ўзгаришлар юз берди?*

— Давлат мустақиллигининг асосий белгиларидан бири бўлган Қуролли Кучларимиз ташкил топган кундан бери уч йил ўтди. Тарихан олганда бу, албатта, жуда қисқа вақт. Лекин бу вақт олдимизга қўйилган вазифаларни бажаришимиз учун катта аҳамиятга эга бўлди. Биз ўзимизнинг Қуролли Кучларимизни тузишнинг дастлабки кунларини, ҳуқуқий асоси Олий Кенгаши 1992 йил 3 июлда қабул қилган «Мудофаа тўғрисида»ги, «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги, «Мудофаа тўғрисида»ги қонунлари, ҳарбий сиёсатни, ҳарбий доктрина ва Конституциясида аниқ белгилаб берилган мамлакатимиз ҳарбий хизмат тўғрисидаги ва Мудофаа вазирлиги тўғрисидаги Низомлар муҳим аҳамият касб этди. Мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституциясида Қуролли Кучларнинг ҳуқуқий мақоми мустаҳкамланди.

Қуролли Кучлар бугунги кунда аниқ ташкилий тузилмага эга ва бошқарувга эга. Қуролли Кучларимиз қуруқликдаги қўшинлар, ҳарбий-ҳаво кучлари ва ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларидан, махсус қўшинлар ва бошқа ҳарбий тузилмалардан иборат — Қуролли Кучларимиз Олий Бош қўмондони Президент — Олий Бош қўмондон олиб боради. Кунлик вазифаларни эса, Мудофаа вазирлиги бажаради.

Ўтган уч йил мобайнида ёш мустақил давлатимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш учун асосли пойдевор қўйилди. Қуролли Кучларнинг ислоҳ қилинишининг биринчи босқичи — Президентимиз, парламентимиз, ҳукуматимиз, ҳарбий кадрларнинг режали ишлари ташкил этилган Мудофаа вазирлиги ҳамда Қуролли Кучларимизни бошқариш ва ҳарбий ҳалқаро қаҳрамонлик асосида ташкил этишни таъминловчи органлар ташкил этилди. Бу муаммоларни ҳал қилишда бу йиллар ҳарбий таълим ва ҳарбийлаштириш, ҳарбий тайёргарлик ва тарбиялаш, ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш, ҳарбий кадрларни тайёрлаш каби муҳим ишлар бажарилди. Олий ҳарбий таълим муассасалари ва ҳарбий ўқув юртлари тизими яратилди, олий ҳарбий хизматчиларни ўқитиш ва тарбиялаш, ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва ҳарбий ҳамкорлик ва кадрлар тайёрлаш, ҳарбий хизматчиларнинг ўқишини ташкил этиш ишлари амалга оширилди.

— Уртоқ генерал-лейтенант, бугунги кунда Қуролли Кучлар ислоҳ қилинмоқда, Ватан ҳимоячиларининг жанговар тайёргарлиги қандай даражада, ҳарбий хизматчиларнинг жанговар тайёргарлиги қандай даражада? Бу борада нима қилинмоқда?

— Ушбу тантаналани кунда Қуролли Кучларимизда жанговар тайёргарлик ва ҳарбий хизматчиларнинг ўқиши, тарбияси ҳамда ҳарбий ҳамкорлик азиз ватанимиз ривожига қўшган ҳиссаси ҳақида гапириш ўринлидир. Профессионал бурчларини виждонан ўтаб, ҳозирги пайтда Ўзбекистон Қуролли Кучлари ҳарбий хизматчилари ўзларининг юксак жанговар маҳоратини намоён этмоқда. Ҳарбий хизматчиларимизнинг ўқиши, тарбиясини мукаммал ташкил этишда мамлакатимиздаги биринчи даражали ҳарбий билим юртларимиз аҳамияти катта.

Барча қисмларда доимий жанговар тайёргарлик сақлаб турилади. Таълим-тарбия, ҳарбий таълим ва тарбиянинг асосини қуролланиш ва ҳарбий техника ва жанговар тайёргарлик ташкил этади. Олий ҳарбий таълим муассасаларида юқори малакали ҳарбий кадрлар тайёрланмоқда. Улар миллий армиямиз учун кадрлар тайёрлашда катта ҳисса қўшмоқда.

(Давоми 3-бетда)

«Туркистон» газетасининг 70 йиллигига бағишланган танловга

ЖОНКУЯРЛИК БУ—ВАТАНПАРВАРЛИК

Бирор бир киши давлат саноатни ривожлантирмасдан яшай олиши мумкин деб ўйласа жуда янглишади. Бу эртанги кун ҳақида ўйламаслик деган гап.

Аслида мол айирбошлаш тараққий этган, юқори сифатли маҳсулотларни четдан олиб, ҳамда четга чиқарган давлатгина илғор ва кучли бўлади. Бугунги кунда бизнинг Ўзбекистон дея аталмиш мустақил республикамиз улкан саноатга эгаки, шу боис жаҳон миқёсидаги турли хил маҳсулотларни ишлаб чиқаришга қодир. Бу ерда албатта ўзига хос маълум қийинчилик ва муаммолар бор. Лекин улар ҳал этилиши у қадар қийин бўлган нарсалар эмас. Шунинг учун аввало баъзи эскича қараш, одат, буйруқбозлик каби қусурларни йўқотмоқ керак. Авваллари кимдир юқоридан келиб текшириб унинг буйруғи асосида қарор қабул қилгандан кейингина ишлар юришиб кетарди. Бир ҳисобдан катта бир бирлашманинг бошлиғи кутубхонага ёки институтга бориб, замон янгилигидан бохабар бўлиш, қарашларини чархлаш ўрнига ишда айбдор кимсаларни қидириш билан овора бўлиб қолиши кулгили ҳамдир. Аммо республикамизда бозор иқтисодиётига ўтиш босқичма-босқич амалга ошадиган жараён эканлигини ҳамма бирдек тушуниб етишини жуда-жуда истардим. Буни тушуниб етишнинг ўзи завқли ва ҳузурбахш. Бу жараённинг тўғри амалга ошаётганининг ўзи ҳам катта гап. Баъзилар буни тушунмаган ҳолда сузишни билган ва билмаган кишиларни биракайга тезоқар дарёга тушириш билан қиёслашади. Шунинг учун ҳам Президентимиз, республика ҳукумати ана шундай қийин шароитда олдинга силжита оладиган энг омилкор йўлларни топдилар. Иншоалло, юртбошимиз ўз ақлу заковати билан бундай усул ва йўлларнинг қанчадан-қанчасини топиб, ҳатто хорижий давлат раҳбарларини ҳам лол қолдиряпти.

Бир нарсага ҳайрон қоламан. Баъзилар давр, замон тақозосига мослашиш учун жуда катта имтиёзларга, қайта ўқиб ва уқиб олиш имкониятига эга бўлган ҳолда, ўзининг ишбилармонлигини бошқаларга ибрат қилиш ўрнига ҳамон отдан тушсалар ҳам эгардан тушмайдилар. Уларнинг бу ҳаракатлари маълум миқдорда ён атрофдагиларга, биз билан сиз яшаётган давлатимизга зиён келтирмоқда.

Ҳеч нарса ҳеч қачон ўзидан ўзи яралмайди. Бугунги кун талаби республикамизда яратилган ҳозирги иқтисодиётни сақлаб қолиш эмас, балки янада ривожлантиришга даъват этмоқда. Республикамиздан хорижга юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш истаги, янгилик яратиш устига тинмай изланиш, ҳар бир масала ва муаммоларни дадил ва қатъий ҳал этиш кабилар она Ватанимизга ҳурмат билан муносабатда бўлишнинг айрим ҳислатлари холос. Бу ўринда раҳбар — инсон рол ўйнайди. У аслида ким? Имкониятларни кўз қорачиғидек асрайдиган, уни қадрлайдиган, юрт обрўэътиборини оширишга ҳаракат қилувчи инсон. Бу ҳақда ўйламаслик ва гапирмасликка ҳаққимиз йўқ. Чунки бугун саноатимизнинг келажаги ҳал қилиняпти. Бошқаришнинг эскича усул ва шаклларини бирданига йўқ қилиш қийин. Хўш, нима қилиш керак? Илғор, самарали усулларни мунтазам қўллаш лозим. Секинлик билан иш юритиш хўжасизлик, тартибсизлик, қимматбаҳо жиҳоз ва техникани ишдан чиқариш деган гап.

Инсоний муносабатларнинг энг муқаддаси самимийлик, меҳрибонлик, илиқликдан иборат. Шундай экан, сизга ишонган ва сиздан умид қилувчи ҳалол, фаол одамларни кўз олдингизга келтиринг. Биз саноат корхоналари раҳбарларининг вазифаси ана шундай ишонч билан кўз тикиб турган ҳалол меҳнаткашларнинг ишончига ишонч қўшиш. Уларни рағбатлантириш, давлатимиз тараққиётига ҳисса қўшишдан иборат. Бирортамиз бунинг уддасидан чиқолмасак бошқаларни қийнамасдан, жамиятимиздаги янгиланиш жараёнига ҳалал бермасдан мардларча четга чиқишимиз керак. Негаки, саноат корхоналарининг раҳбарлари зиммасида бугун ҳар қачонгидан кўра кўпроқ масъулият турибди. Корхоналарни хўжалик юритишнинг янгича усулларига зудлик билан ўтказиш вазифаси турибди. Корхонада хизмат қилаётган ҳар бир меҳнаткашнинг қалбида кўтаринки руҳ ҳосил қилиш, унинг қизиқиш ва қарашларини ривожлантириш, яхши ишлаши учун қулай шароитлар яратиш, ўзаро муносабатларда янгича усул ва шаклларни қўллаш вазифаси турибди. Шундай қилган тақдиримизда ҳар бир ишчи давр руҳини тушуниши, ўқишга қизиқиши, ўз малакасини оширишга интилиши мумкин. Ҳозирги кунда ишлаб чиқариш механизмининг куч-қувватини, корхона ҳаракати қудратини, одамлар меҳнатини бақириқ ёки буйруқ билан эмас, табиий иқтисодий ва маънавий рағбат билан оширса бўлади. Ҳозирги қудратли, кучли корхоналар ҳар бири давлатнинг бойлиги, кўркидан иборат. Изланувчан одамларни асраб оладиган ва тўғри ишлата билган раҳбарлар ҳам республикамиз фахрига айланмоғи шубҳасиз.

Ҳар жойда, ҳар бир ишда намунали инсонлар бўлиши лозим. Ҳар тарафлама мукаммал шахс — раҳбар бор жойда иш ўз-ўзидан амалга ошаверади. Яшаш ҳам қизиқарли ва қувноқ бўлади. Энг муҳими, инсонлар бахтиёр бўладилар. Яхши кайфият билан ишлайдилар, болаларини тўғри тарбия қиладилар, эртанги кунга яхши умид билан яшайдилар.

Қолаверса, мустақил диёримиз тараққиёти, гуллаб-яшнаши учун бор имкониятни ишга соладилар.

Эндиги гап бизда, ишлаб чиқаришнинг турли тармоқлари раҳбарларида қолган. Иккиланмасдан, дадилроқ бўлиб эскича қарашларни унутиб, бефарқликка йўл қўймасдан, юракдан ҳаракат қилишимизга боғлиқ. Агарки, дилда хоҳиш — истак, интилиш бўлса одамларга ҳурмат бўлса, иш бошқариш жараёнидаги муаммоларни бемалол енгиш мумкин. Энг муҳими, қалбимизда ўз ишимизга ва жонажон Ватанимизга нисбатан муҳаббатимиз, меҳримиз беқиёс.

Шундай экан, кўп нолишга ўрин қолмаслиги керак. Шундай даврлар келдики, бизнинг қуёшли, жонажон она-Ватанимиз, мустақил республикамизнинг маҳсулотларини дунё тан олди. Бизнинг маҳсулотларимиз тоғу-тошлар оша, дарё-ю океанлар оша ер шарининг турли бурчакларига етиб бормоқда. Юртбошимиз бошлиқ ўзбек халқи ўзининг ақлу заковати нималарга қодирлигини дунёга маълум ва машҳур қилмоқда. Биз яхши ишлаб, яхши яшашимиз, фарзандларимизни яхши тарбиялашимиз мумкинлигни энди ҳис қиляпмиз.

Чинданда қуйидаги сатрларни кимдир, қаердадир ўқиб мендан сира ҳам ҳафа бўлмаслигига балки, фикримга тўла қўшилишига ишонаман; биз чиндан ҳам ишлашни биламиз, жуда яхши биламиз. Биз ҳурмат қилиш ва севишни юракдан биламиз. Ардоқлашни, эъзозлашни ҳам ... Хоҳ яхши кунда ҳам, хоҳ ёмон кунда бир-биримизга ёрдамга келамиз. Керак бўлса дўстлигимиз учун ҳар қандай қийинчиликка дош берамиз.

Шундай экан, завод ва фабрикаларимиз испан, итальян, немис халқи корхоналаридан ёмон ишлаши мумкин эмас. Уларникидан яхшироқ ишлатиш ҳам қўлимиздан келади. Бу бизнинг феъл-атворимизда, ўзбекчилигимизда, қонимизда бор. Бу ўз ўлкасини, она-Ватанини юрагидан севган ва ўзини ўзбек деб билган ҳар бир инсон вужудида мавжуд.

А. АЛИМБОЕВ,
«Ўзэлектроаппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори.

Истиқлол фарзандлари

БИР ОҒИЗ ШИРИН СЎЗ

ИНСОНГА кўп нарса керак эмас, бир оғиз ширин сўз кифоя. Шунда чарчоқ унутилади ва янги куч билан янги ишларга киришилади.

Фарид ака Рашидов ана шундай кишиларнинг биридир. Ҳозир у Ўзбекистон телерадиокомпанияси «Кино» таҳририятининг бош муҳаррири. Инсоннинг ҳаётга, бир-бирига муносабати қизиқ. Баъзан сенга яхшилик қилган одамнинг таъмага мойил бир оғиз сўзи туфайли ундан юз ўгириб кетишинг ҳеч гап эмас, аммо бир сўз билан қалбингга муҳрланиб қолган зотни умрбод эсдан чиқара олмаслигинг ҳам табиий.

Ҳа, буларнинг бариси сизу биз сезиб, сезмай келгувчи ботиний кечинмалар хулосасидир. Бу лаҳзаларда хотиралар тўлқинидан қалқиб чиқиб шундай қаршимда пайдо бўлган Фарид аканинг мулойим нигоҳи, бироз ҳазилга мойил сўзлари қулоқларим остида садо бермоқда.

— Абдурашид, бироз қийин, бироз масъулият талаб қилувчи, аммо боболаримиз армонига айланган истиқлол бўсағасидан сизлар ҳатладингизлар. Энди мустаҳкам асаблар, ифтихор туйғулари, теран қалблар — ёшлар, уларнинг ўтюраклиги асқотади. Бизларнинг ёшимиз бир жойга бориб қолди. Аммо сизларга мададкор, сизларга ҳамфикр, маслакдош бўлишнинг ўзи биз учун катта бахт. Шу кунга етиш учун олтмиш баҳорни қаршиладим-а...

ОЛТМИШ БАҲОР. Агар шу йилларнинг қирқ баҳорида қирқ инсон қалбига нур улашган бўлса, қирқ инсон қалбида Фарид ака яшайди. Бу ҳам бир саодат. Ва энг муҳими — у ҳозир ҳам кечани-кеча, кундузни кундуз демай риёзат чекади.

— Ахир бу кунларга етиб келмаганлар қанча, — дейди у. — Ватанга хизмат қилиш, унинг кунига яраш... шуни ўйласам, юрагим тошиб кетади, ука.

Инсоннинг ўйлари тинимсиз, такрорсиз. Минглаб хаёлу ҳодисотларни бошдан кечирасан-у, аммо барчасини ҳам эслаб қола олмайсан. Аммо хаёлда қолганлари бир ёмону яхши бўлиб чиқа беради.

Энг ёрқин хаёлларим-бугун Фарид акани олтмиш ёшга тўлганлигидир. Мен бугун Фарид аканинг телерадиокомпания учун қилган улкан меҳнатлари ҳақида сўзламадим. Фақатгина унинг майин, меҳрибон нигоҳларидан қалбимга ёғилган нурларнинг бир заррасини сизлар билан баҳам кўрмоқ истадим, холос.

Қани энди ундай мулойим, меҳрибон нигоҳ барчамизнинг кўнгил бўстонимизни тарк этмаса. Унинг тарк этмаслиги учун инсонга ва юртга меҳр илмини Фарид акалардан ўрганмоқ керак.

Абдурашид НУРМУРОДОВ,
ёзувчи.

ҚАРНАБ ОТАГА СУВ КЕРАК ЭДИ

Республика «Оби-ҳаёт» ишлаб чиқариш бирлашмаси Самарқанд вилоят бўлими билан ҳамкорликда Пахтачи туманида иккита сув йиғиш иншоати қуриб битказди. Натижада туман маркази Охунбобоев, Қаҳҳоров, Ражабов, Аллаёров номли ва «Пахтакор» жамоа хўжаликлари ичимлик суви билан тўлиқ таъминланди. Энди эса, – дейди Республика «Оби-ҳаёт» бирлашмаси раҳбари Бахтиёр Носиров. – Тоғли Қарнаб ота, Ғуддум, Саҳоба, Тутли қишлоқларига 34 чақиримлик сув қувурлари тортилмоқда. Сув «Дамхўжа-Навоий-Бухоро» сув трассасидан олинаётир. Чанқаганга сув тутмоқ, энг буюк савоб, дейди у.

ҚОРАҚАЛПОҚ ГАЗИ

«Бир кун бўлиб катта аждаҳо, бўладурман ёнингда пайдо, шунда ўткир тишларим санчар, сенинг юмшоқ кўксингга ханжар, аммо ҳозир борман, омонман, лек ҳозирча кичик илонман», деган экан шоирларимиздан бири. Бугун Қорақалпоғистоннинг Усть-юрт кенглигида 3350 метр чуқурликдан отилиб чиққан газ фаввораси бир неча йил муқаддам шу қўшиқни куйлаб ётган бўлса, не ажаб. Газни «Ўзнефтгазгеология» экспедицияси ходимлари топди. Айни чоғда ушбу кондан мамлакатимиз халқ хўжалигида фойдаланиш чоралари кўрилмоқда. Айтишган-ку насиб қилса, келур шом-у–ироқдин...

Менинг Ўзбекистон— дилбар Ватаним!

Қутлаймиз

СЕВИМЛИ АДИБЛАРИНГИЗ... СИЗ БИЛАН!

Умида АБДУАЗИМОВА. Тошкент шаҳрида туғилган. «Туркистон» (собиқ «Ёш ленинчи») да саккиз йил ишлаши жараёнида ёшларнинг зарбдор қурилишларидан ёзган очерклари учун Тошкент вилоят Ёшлар Қўмитаси мукофоти соҳиби бўлган. «Қалин ёки сут пули», «Қиз алданди»... каби мақолалари учун Маданият вазирлигининг фахрий ёрлиқларини олган, илк китоби «Севилганда» ҳам газетамизда меҳнат қилаётган вақтларида чоп этилган. Шунингдек, унинг «Севинчим», «Ишқли умрим», «Оймома боғ» ва «Умрим зийнати» каби ўнлаб китоблари чоп этилган.

Янги йил Умида Абдуазимова учун омадли бошланди. У болалар ва ўсмирларнинг нашри «Тонг юлдузи»га Бош муҳаррир этиб тайинланди. Биз ҳамкасбимизни янги вазифа билан қутлаш баробарида, унга газетачиликдек сермазмун ва сермашаққат ишда омад тилаймиз.

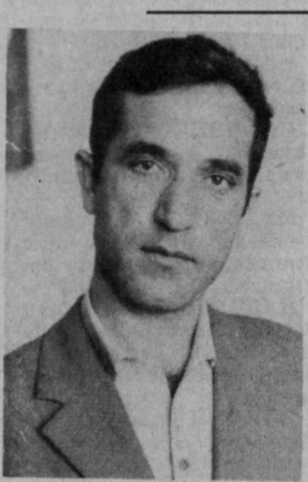

Сафар БАРНОЕВ. Бухоро вилоятида таваллуд топган. Ижодий фаолиятининг асосий қисмини болалар адабиётига бағишлади. У доимо болалар, ёшлар орасида бўлди..Шунинг учун ҳам орамизда шоирни танимаган одам топилмаса керак. Қолаверса, Сафар ака «Солдат қайтган кун», «Юлдузхон ва Баҳоржон», «Оқ лайлаклар», «Дадамнинг қуллари» сингари кўплаб асарлари орқали ҳам китобхонларга яхши таниш.

Сафар ака бир қанча таҳририятларда хизмат қилган. У кейин айни пайтда Халқ таълими вазирлигининг катта нозир лавозимида ишлаб келаётган эди. Янги йил арафасида эса Сафар Барноев болалар ва ўсмирларнинг «Гулхан» журналига Бош муҳаррир этиб тайинланди.

Биз ҳамкасбимизни чин дилдан муборакбод этамиз.

Тарихга бир назар

МАРКАЗИЙ ОСИЁНИНГ ЭНГ КЎҲНА ШАҲРИ

- Олимлар нима дейди?
- Тадқиқотлар давом этмоқда.
- Баҳсларда жон борми?

1994 йил қадимшунослик фани тарихида ҳам ўзига хос из қолдирди. Бу ўринда Тожикистоннинг Панжикент шаҳрида ўтказилган тарихчи ҳамда қадимшунослар халқаро анжуманини алоҳида қайд қилиш лозим.

Ўзбекистон, Тожикистон, Россия, Франция ва бошқа қатор давлатлар қадимшунослари жам бўлган ушбу нуфузли анжуманда Марказий Осиёнинг энг кўҳна шаҳри деб Панжикент яқинидаги Саразм номли шаҳар тан олинди. Мазкур шаҳар харобаси таниқли тожик олими, тарих фанлари доктори, профессор Абдулла Исҳоқов томонидан 1977 йилда аниқланган эди. У ерда 1984 йили ташкил этилган тожик-фрунцуз илмий сафари шу кунгача 11та қазиш ишларини амалга оширди.

Халқаро анжуманда профессор А. Исҳоқов қадимшунослар бажарган ишлар хусусида илмий ахборот бериб, қадимдаёқ Саразмда деҳқончилик, чорвачилик, ҳунармандчилик, металл ишлаб чиқариш йўлга қўйилганлигини, аждодларимиз буғдой етиштирганлигини маълум қилди. Ахборотда археологик қазилмалар натижасида Саразмдан ибодат учун фойдаланилган меҳроб, сопол идишлар, олтин, бронза, мисдан ишланган буюмлар ва бошқа кўп ашёлар топилганлиги қайд этилди. Энеолит ва дастлабки бронза даврига оид бўлган ушбу ёдгорлик хусусида 15дан ортиқ маърузалар тингланди. Жумладан, ўзбекистонлик олимлар гуруҳи раҳбари, профессор Т. Шириновнинг Ватанимиз ҳудудидаги бронза даврига оид Жарқўтон шаҳри ҳақидаги илмий маърузаси йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди.

Анжуманда россиялик йирик олим, профессор Б. И. Маршак, франциялик профессор Р. Безенваль ҳамда бошқалар иштирок этдилар.

Марказий Осиёнинг энг қадим шаҳрида археологик тадқиқотлар давом эттирилмоқда.

П. СИЛИН,
Ўзбекистон Республикаси «Ёдгорлик» жамиятининг жамоатчилик асосидаги назоратчиси

ТАҲРИРИЯТДАН:

Келажаги буюк давлат барпо этиш учун ҳамжиҳатлик билан ҳаракат қилаётган халқимиз ўз ўтмишига чуқур эҳтиром билан қарамоқда, уни ўрганмоқда.

Биз юқоридаги хабарни муштарийлар эътиборига ҳавола қилар эканмиз, барча фанлар қаторида қадимшунослик ҳам янгиликларга бой эканлигини ҳисобга оламиз. Марказий Осиёнинг энг кўҳна шаҳри тўғрисида бундан бошқа маълумотлар ҳам бўлиши ёхуд вужудга келиши мумкин.

Таҳририят олимлар, мутахассислар, муштарийларнинг бу масаладаги мақолалари, хабарлари, фикрларини бериб боришга тайёр.

Юрт ободлиги йўлида

ИШ БИЛГАНГА...

- Клубда гилам тўқилмоқда.
- Энг сифатли пишлоқ.
- Оқтош минерал суви.

Яшаш осонми? Инсон билан инсонийлик ўртасида қанчалик тафовут бўлса, яшаш билан яшашнинг ҳам фарқи бор. Ҳар ким ўзи учун режа тузади, лекин бу дастурда «мен қандай яшайман ва нима қолдираман?» деган саволга жавоб оламизми? Кўпинча шундай сатрлар ҳаёт йўлини кўрсатувчи режамиздан ўрин олмайди, бироқ шундай савол билан ўзига-ўзи талабчан одамлар орамизда бор...

Оқтош (аввалги Зирабулоқ) шаҳри қадимги эмас, аммо ўзига яраша тарихга эга. Масалан, чор Россияси мамлакатимизга бостириб киргандан сўнг катта жанглардан бири, Зирабулоқ жангини энди-энди ўқиб биляпмиз. Бугунги кунда эса Оқтошга саноат корхоналари бирин-бирин кириб келиб, салобатлашган, кўркамлашган. Бозорлари, расталари сотувчию, олувчилар билан гавжум. Янги барпо этилган, шарқона услубдаги бозор дарвозаси, «Зирабулоқ» қаҳвахонаси ва бошқа озиқ-овқат, миллий таомлар, маиший хизмат учун мўлжаллаб қурилган бинолар шаҳар чиройига чирой қўшган. 1940 йилда қад ростлаган сутни қайта ишлаш корхонаси ҳам икки марта тўлиқ қайта таъмирланиб, айни дамда оқтошликлар дастурхонини сут, қатиқ, сузма, пишлоқ, сариёғ маҳсулотлари билан тўкин бўлишини таъминламоқда. Айни дамларда бу корхонанинг маҳсулотлари хилмахиллашди, ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги ошди. Хўш, нима рўй берди?

Абдулла МАРДОНҚУЛОВ. 1994 йил 14 май куни Оқтош сутни қайта ишлаш корхонасига бош раҳбар қилиб тайинланди. 1 июндан бошлаб бу корхона «Саломатлик» хиссадорлик жамиятига айланди.

— Корхона кунига 50 тонна сутни қайта ишлашга мўлжалланган, бироқ биз бор-йўғи 8-8,5 тонна сутни қабул қиляпмиз холос, — дейди Абдулла Мардонқулов. — Ҳозир туманимиздаги 16 та ҳиссадорлик жамияти ва 29 та фермер хўжаликдан сут оляпмиз. Корхонанинг қуввати катта, аммо хом-ашёси кам. Шундай аҳволда қараб турсак «банкрот»га учраймиз. Олдимизга савол қўйдик ва шунга ўзимиз қуйидагича жавоб бердик...

Абдулла ака бизни корхона ҳудуди билан таништирди. Улкан қурилмаларда иш жараёни, бир гуруҳ ишчилар сабзи тозалаяпти, иссиқхонада лимонлар ғарқ пишган. Клубда эса кутилмаган ҳол, гилам тўқиш ускуналари ўрнатилган, қўлбола йигирув дастгоҳларида қизлар жун йигиришяпти. Бу тармоқнинг маҳсулотлари дўконлар билан шартномага мувофиқ юборилмоқда. Эркак ва аёллар учун, болаларга аталган турли хил иссиқ кийимлар, гиламлар... Надежда Исаева шу тармоқнинг етакчиси, — биз қолган-қутган ип ва калаваллардан қуёнча ва бошқа ўйинчоқлар ҳам ясаяпмиз, — дейди у.

Янги бунёд қилинган кенг бинога кирдик, бу жой қандолат маҳсулотлари корхонаси учун ҳозирланган экан. Тўртта янги пиширув печлари ўрнатилган. Унинг ёнида фирма дўкони, нонвойхона ва ҳоказолар... Ниҳоят, 45-60 кун давомида тайёрланадиган пишлоқ тармоғига келдик, совуққина, қувурлардан иссиқ сув ўрнига аммиак оқаяпти. Пишлоқлар уч кунликдан олтмиш кунликкача токчаларга териб қўйилган. Технология бўйича моғорламаслиги учун, устирувга қўйилган пишлоқ ҳар куни ювиб, ағдарилади. Ишчилар ҳам олий маълумотли мутахассислар. Уларнинг айтишича бугун ҳали ҳам хоналар иссиқ экан. Кўрсатгич даражасига қарадик — 8,—10... Ҳа пишлоқ ҳам ўзидан-ўзи дўконга келиб қолмаскан.

— Жамиятимизда 153 киши ишлайди, уларга тушлик бепул, 400-500 сўмдан маош олишади, сабзи, пиёз, шолғом каби қишлоқ хўжалик махсулотлари билан бепул таъминладик. 1995 йил биз учун қутлуғ келди, негаки жамоамиз ўтган йилни 300 минг сўмдан ортиқ соф фойда билан якунлади. Бундан ташқари, бозор шароитига дадил кириш учун ўз имкониятларимизни, нимага қодирлигимизни синовдан ўтказиб, энди бемалол ҳаётга қадам қўямиз. Биринчидан, йиғилиш ўтказиладиган клубда гилам тўқиляпти, ип йигириляпти, кийимлар тикилмоқда. Дастгоҳларни ўзимиз ясадик ва қизларнинг қўлини бу нозик санъатга ўргатиб олдик. Ана энди чет эл дастгоҳини ҳарид қилсак ҳам бўлар. Ёрдамчи хўжалигимиз ҳудудида эса ғаройиб ходиса юз берди. Сув қазиб чиқариш учун ер остига қувур ташланди, буни қарангки, сув табиий фойдали бирикмаларга бой бўлиб чиқди. У ошқозон-ичак хасталикларида, ҳазм қилдиришда ва тананинг жигар, буйрак каби муҳим аъзолари фаолиятига ижобий фойда берувчи минерал сув. Биз шу сувни идишларга қуйиш учун ускуна ва Қувасойдаги шиша корхонасидан бир вагон шиша олдик. Яна икки-уч вагони келиши керак. Сувни айни мавсумга мўлжаллаб қуйиб, қўямиз. Шунингдек пойафзал тикув тармоғи, колбаса тайёрлаш бўлими, қурилиш блоклари тармоғини ҳам очиб ишга туширамиз. Бундан ташқари, кўплаб чет эл сафарларида бўлиб, у ёқдаги фермер хўжаликлари ҳаётини кўрдик. Шу асосда биз фермерлар билан шартнома тузамизки, уларга нима зарур, нима асқотади топиб бериш, улар эса фақатгина сут берса бас, деб. Ҳаттоки, ўрим комбайнимиз ҳам бор. Фермерга ўримда ҳам кўмаклашамиз. 28 гектар ёрдамчи хўжалик, бир гектар боғ бор. Беш гектарга эртаги пиёз экдик. Бозор дегани бу сифатли маҳсулот деган сўз. Биз кунига 30 тонна сутни қайта ишловчи янги тармоқ ҳам қуряпмиз, аммо бу жойни ё пиллани, ё жунни, ё пахтани қайта ишлаш тармоғига айлантирамиз. Ҳамид Ҳалилов, Саид Махмудов, Лола Ражабова каби қўли гул усталар меҳнати таҳсинга лойиқлигини ҳам айтиб ўтишим керак. Жамиятнинг 240 минг сўмлик қиммат баҳо қоғози сотилди, яна шунчаси чиқади. 15 фоизини чет эл инвесторларига сотамиз. Кейинчалик давлат тасарруфидан чиқиб, эркин фаолият юргизиш ниятимиз бор, — дейди Абдулла ака Мардонқулов.

Кўп нарса раҳбарга боғлиқ. Маҳсулотни кўпайтириш, саъй-ҳаракат, интилиш, шахсий намуна ва зукколик билан иш юритиш. Яшаш осонми деганда Абдулла ака кулди. У кишининг етти фарзанди ҳам уйли-жойли. Неваралар... Бағри бутун. «Лекин, шунчаки яшаб ўтиш, менинг орзум эмас, инсон бу ҳаётни обод, бўстон этмоғи керак», — дейди А. Мардонқулов.

Ҳа, Оқтошнинг ҳам қиладиган ишлари кўп, бинолар эскирган, йўллар анча тартибсиз, дарахтлар ҳам кам. Уларни ким обод қилади? Абдулла акадек ўз-ўзига талабчан, дилида ишқи бор инсонлар... Зеро, халқимиз назаридан ана шундай кишилар муқим ўрин эгаллаб келган.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
«Туркистон» мухбири.

14 ЯНВАРЬ — ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИ КУНИ

МАТОНАТ ВА ЖАСОРАТ ФАЗИЛАТИНГИЗ БЎЛСИН!

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг ТАБРИГИ

Азиз уруш фахрийлари!

Қадрли ҳарбийлар, ёш аскарлар!

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси республикамизнинг барча зобиту аскарларини, захирадаги ҳарбий уруш фахрийларини 14 январь — Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан самимий муборакбод этади.

Халқимиз азалдан она-юрт, Ватаннинг қадрини билган, дўстлигу биродарликни ардоқлаган.

Айни чоғда ўз эли, ўз миллати ор-номуси йўлида курашмоққа куч-қудрат ҳам топа олган. Жасур аждодларимиздан мерос бўлиб қолган ватанпарварлик, фидойилик, юрт равнақи йўлидаги мардлик туйғулари бугунги авлод учун ҳам хосдир. Зеро, ўзининг Темурларига, Жалолиддин Мангуберди, Спитаменларига эга эл учун ҳеч қачон ёв қўрқув сола олмайди.

Шу боис, юртимиз ҳимоясига чорланган ёш аскарлару зобитларимиз зиммасига нечоғли шарафли масъулият юкланганлиги уларнинг она-Ватанга, бобо мерос анъаналарига содиқ қолишини талаб этади.

Азиз дўстлар!

Сизларни яна бир бор байрамингиз билан самимий қутлаб, мустаҳкам соғлиқ, улкан муваффақият, тинчлик посбонларига хос матонат ва жасорат тилаб қоламиз.

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ.

ТУРОН ЮРТ ПОСБОНЛАРИ

Қамбар Ота

Мустақиллик омадимиз.
Бизлар Ватан қанотимиз,
Қудратимиз, қоматимиз.
Халқнинг марду майдонимиз,
Турон юртнинг посбонимиз.
Эл-юртини севган Широқ
Қалбимизда мангу чироқ.
Жасоратда ёнгай юрак,
Ботирлик дил достонимиз
Эркнинг ҳушёр посбонимиз.
Ватаннинг деб тупроқ, тошин,
Муқанналар тиккан бошин.
Ҳар биримиз мисли лочин
Қўриқлаб Ер, Осмонимиз.
Инсон шанин посбонимиз.

Ёвларига бериб қирон
Амир Темур солган сурон.
Музаффар юрт мулки Турон —
Мерос Еру Осмонимиз.
Халқ ишончин посбонимиз.
Гўрўғлидай халқсевармиз,
Алпомишдай ҳақсевармиз.
Эрксевармиз, бахтсевармиз.
Ватан — толе достонимиз.
Биз саодат посбонимиз.
Кучу қудрат адолатда,
Дилда ёнган саховатда.
Озодлик, эрк — кафолотда,
Мангу кулгай Туронимиз.
Бизлар тинчлик посбонимиз.

ЗОБИТЛАРИ СЕРГАК БУ ЮРТНИНГ

Тошкент Олий Ҳарбий ўқув юрти бошлиғи, генерал-майор Р. Э. Хадирбоев билан суҳбат

— Румил Эргашевич! Аваламбор муштарийлар номидан Сизни, Сиз раҳбар ўқув юрти шахсий таркибини ва албатта, сизлар орқали жонажон Ўзбекистонимиз Қуролли Кучлари аҳлини касб байрамларингиз — Ватан ҳимоячилари куни билан табриклаймиз. Зеро шавкатли Қуролли Кучларимиз сафида ўқув юртингизни турли йилларда битирган ҳарбийлар кўпчиликни ташкил этса керак.

— Раҳмат. Мен ҳам газетангиз орқали барча зобитлару, аскарларни, захирадаги касбдошларимиз, фахрийларимизни, бутун халқимизни ана шу байрам билан кутлайман. Юқорида ҳақ гапни айтдингиз: бизнинг ўқув юртимизда олий ҳарбий таълим олган зобитлар собиқ Иттифоқдан ажралиб чиққан барча давлатларда хизмат қилмоқдалар. Ўқув юртимиз ўзининг шонли тарихига эга десам, муболаға бўлмайди.

— Ана шу тарихга қисқача бўлса-да, тўхталиб ўтсангиз?

— Ўқув юртимиз 1918 йилнинг 19 июлида ташкил топган. Шундан буён у Қуролли Кучларга зобитларнинг 132 та битирув гуруҳини етказиб берди. 77 йил давомида ҳарбий мутахассисларнинг бир неча авлоди етишиб чиқди.

— Тарихий Ғалабанинг 50 йиллик санаси нишонланадиган кун тобора яқинлашмоқда. Ҳаммага маълумки, урушда ўқув юрти вакиллари ҳам фаол қатнашишган.

— Ҳа. Ўқув юрти битирувчилари деярли барча фронтларда қаҳрамонларча жанг қилганлар. Ҳақиқий жасорат намунасини кўрсатганлар. 1943 йилда ўқув юртига Қизил Юлдуз ордени (ундан аввал 1932 йил Жанговар Қизил Байроқ ордени билан тақдирланган эди) берилди. Ўқув юртимиз вакилларидан 48 киши фронтдаги жасорати учун Уруш Қаҳрамони унвонига мушарраф бўлишган. Шунингдек, уруш даврида ўқув юрти Қуролли Кучлар сафига малакали зобит етказиб берди.

— Ҳозирги кунда ўқув юртингиз зиммасига асосан қандай вазифалар юкланган?

— Айни кунларда ўқув юртимизнинг малака мақоми сезиларли даражада ўзгарди. У турли қўшин турлари учун зобитлар тайёрламоқда. Республикамизнинг мустақилликка эришиши Қуролли Кучлар, шу жумладан, ҳарбий ўқув юртлари равнақи учун кенг йўл очиб берди.

— Шахсий таркиб ўз байрамини қай тарзда кутиб олмоқда?

— Гап ватанпарварлик, мустақил давлатимиз дахлсизлиги, унда яшаётган кўпмиллатли халқимиз тинчлиги ҳақида кетганда айтиладиган гапларни баландпарвоз сўзлар деб қабул қилмаслик керак. Ҳақиқатан ҳам биз ўз касб байрамимизни Республикамиз Конституцияси (Асосий Қонунига), ҳурматли Президентимиз ва халққа садоқат руҳида, кўтаринки кайфиятда кутиб олмоқдамиз. Байрам арафасида полковник Ботир Раҳиммирзаев бошчилигидаги ҳарбий толиблар батальони, капитанлар — Геннадий Тесленко ва Баҳодир Азимовлар етакчилигидаги роталарни алоҳида мамнуният билан тилга олгим келади. Улар назарий машғулотларда ҳам, жанговар тайёргарликда ҳам пешқадамлик қилишмоқда. Жамоамизда мамлакатимиздаги кўпчилик миллат вакиллари бор. Ҳатто Марказий Осиёнинг айрим давлатларидан йигитлар таълим олишмоқда.

— Румил Эргашевич! Республикамиз босқичма-босқич бозор иқтисодиётига ўтмоқда. Шундай вазиятда Сизларда шарт-шароит қандай?

Бозор иқтисодига силлиқ йўл орқали ўтиб бўлмаслиги барчамизга аён. Шу мураккабликларга қарамасдан ҳурматли Президентимиз — Бошқўмондонимиз Қуролли Кучларга изчил ғамхўрлик қилмоқда. Яқиндагина зобитлар, ҳарбий толиблар оладиган маошлар миқдори оширилди. Ҳарбий толибларнинг илм олишлари, ҳарбий санъатни пухта эгаллашлари учун барча шарт-шароитлар яратилган.

Суҳбатимиз ниҳоясида мен мамлакатимизнинг энг муносиб фарзандларини Ватан ҳимоячиси деган шарафли касб эгаси бўлишга чақирмоқчиман. Зийрак, жасур ёшлар учун ўқув юртимиз эшиги ҳамиша очиқ!

Суҳбатдош:
Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон» мухбири.

Аскари қувватли мамлакат бой бўлур, бой мамлакатнинг аскари қувватли бўлур

Амир ТЕМУР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН МУДОФАА ВАЗИРЛИГИ, МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК ХИЗМАТИ, ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ ТИЗИМИ ХИЗМАТЧИ ВА ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

ТЎЛАГАНОВ Лазиз Содиқович — ҳарбий қисм командири

ҲАМРОЕВ Абдикарим Фармонович — ҳарбий учувчи

ҲАСАНОВ Рустам Қурбонназарович — ҳарбий қисм командирининг ўринбосари

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ

АХМЕТЗЯНОВ Ахтям Камиярович — Мудофаа вазирлиги стоматология поликлиникасининг бўлим мудири

БИБАРСОВ Ҳамза Исҳоқович — Мудофаа вазирлигининг ҳарбий жамоа хўжалиги директори

ВОЛОДИНА Элла Павловна — Миллий хавфсизлик хизмати техник ходими

ЗАХАРОВ Владимир Георгиевич — Тошкент гарнизони уй-жойлардан фойдаланиш қисмининг электр тармоқлари бўлими бошлиғи

ШЕИН Борис Васильевич — ҳарбий қисм токари

Қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ»

ТОШМАТОВ Маъмуржон — Марказий офицерлар саройи катта йўриқчиси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ»

УМЕДЖОНОВ Шуҳрат Ботирович — Мудофаа вазирлиги ашула ва рақс ансамбли бадиий раҳбари

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

КИТАЕР Борис Исакович — ҳарбий муҳандис

ВА ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

АБДУЛЛАЕВ Бегали Суюнбоевич — ҳарбий қурилиш қисмининг қолипловчиси

АКРАМОВ Алишер Камолович — ҳарбий қисм командири

АЛИМОВ Шавкат Азимович — ҳарбий қисм командири

ГОРОХОВ Николай Михайлович — Самарқанд Олий ҳарбий автомобиль муҳандислари билим юрти бошлиғи

ЛОМАКИН Тимофей Павлович — марказий ҳарбий шифохонасининг урология бўлими ординатори

НИЁЗОВ Шуҳрат Ниёзович — Тошкент олий ҳарбий-техника билим юрти бошлиғи

ЗИНАТУЛЛИН Камиль Кашафович — ҳарбий қисм катта штурмани

ОБУХОВ Юрий Александрович — Миллий хавфсизлик хизмати масъул ходими

ПЕТРОСЯН Завен Асланович — Мудофаа вазирлиги техник хизмати ходими

РУДЕНКО Александр Васильевич — ҳарбий қисм командири

РУСТАМОВ Фарҳод Маҳмудович — Сурхондарё вилояти мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи

САФАРОВ Ғарибжон Имомалиевич — ҳарбиий қисм командири

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 11 январь

ТИНЧЛИК ВА ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Олий Кенгаш «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини, «Мустақиллик» ва «Дўстлик» орденларини, «Шуҳрат» ва «Жасорат» медалларини тасдиқлаганидан сўнг Ватанимиз нишонлари биринчилардан бўлиб Қуролли Кучларимизнинг генерал-майор В. Маҳмудов, полковниклар М. Мадаминов ва А. Харламов, подполковниклар В. Брагинский ва А. Покровский, майорлар Р. Жалолов ва Х. Раҳимов сингари кўплаб вакиллари кўксида порлагани ҳам тасодифий ҳол эмас.

Бизда халқимизнинг энг яхши анъаналарини давом эттирган ҳолда ўқув-жанговар вазифаларни, шахсий сафни ўқитиш ва тарбиялаш масалаларини билимдонлик билан ҳал этаётган генераллар, зобитлар, прапорщиклар, сержант ва аскарлар оз эмас. Шу ўринда генерал-майор И. Эргашев, полковник Ш. Жўраев, подполковниклар А. Акрамов, Р. Толипов, С. Кудряшов, майорлар Р. Ҳасанов ва А. Руденко, капитан Л. Тўлаганов, катта лейтенант Р. Икромовнинг номини тилга олиб ўтишни лозим топаман. Юксак профессионализм, ўз хизмат вазифасини бажаришга виждонан ёндашув, аскар ва сержантлар эҳтиёжи ва талабларига доимий эътибор билан қараш, уларнинг моддий ва маиший жиҳатдан таъминоти бўйича доимий ғамхўрлик қилиш кўпчилик ҳарбий хизматчилар сингари, уларга ҳам хос фазилатлардир.

— Ҳозирги ўтиш даврида ҳар бир давлат тузилмаси сингари, Қуролли Кучларнинг ҳам ўзига яраша муаммолари бўлса керак? Бугунги кунда улар қандай ҳал этилмоқда?

— Мен энг аввало Армияда инсон омили ҳамда унинг ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза этишдек муҳим йўналишига тўхташни истардим. Президентимизнинг, Олий Кенгашнинг саъй-ҳаракатлари туфайли ижтимоий муҳофаза масалаларининг кўпчилиги ўз ечимини топган.

Зобитларнинг турар жой масаласи амалда ҳал қилинган. Зобитлар ва прапорщиклар, муддатли хизматдаги ҳарбий хизматчиларнинг маоши сезиларли даражада оширилган. Давлат ҳокимияти органлари ҳамда Мудофаа вазирлигининг ҳамкорликдаги саъй-ҳаракати туфайли ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини озиқ-овқат, тиббиёт ва савдо хизмати билан таъминлаш яхши йўлга қўйилган, Қуролли Кучлар учун зарур бўлган маҳсулот ва товарлар ишлаб чиқарувчи ўз корхоналаримиз ишлаб турибди. Бу йилдан бошлаб босқичма-босқич янги ҳарбий либос кийишга ўтилади.

Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 3 октябрда чиқарган «Муддатли ҳарбий хизматчиларга ва уларнинг оила аъзоларига қўшимча имтиёзлар тўғрисида»ги қарори Қуролли Кучларимизда катта қизиқиш уйғотди. Мазкур қарор муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган йигитларнинг аҳволини ижтимоий жиҳатдан мустаҳкамлайди, уларнинг шонли меҳнатини юксак баҳолабгина қолмай, аскарларнинг келажакда яхши маълумот олишига асос яратади, ота-оналарини эса солиқдан озод қилади. Аскарлар ва уларнинг ота-оналари учун бепул почта хизмати кўрсатиш ҳақида қабул қилинган қарор ҳам Республикамиз раҳбарияти аскар ва сержантларга кўрсатаётган доимий ғамхўрликнинг бир кўринишидир.

Ҳарбий қурилиш, қўшинларни жойлаштириш вазифаларини бажаришда биз маҳаллий ҳокимият органлари, жамоат ташкилотларининг ҳам бевосита мадади ва иштирокини ҳис қилиб турибмиз. Бу ҳамкорлик қисмлар ва бўлинмалар ҳаёти ва фаолиятининг барча жиҳатига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Мен бугун армиямиз олдида турган вазифаларни тўғри англаётгани учун ҳокимликлар ва жамоат ташкилотларига миннатдорлик изҳор этиб, бу вазифаларни адо этиш бундан кейин ҳам бутун халқ ҳамда барча давлат ташкилотларининг иши бўлиб қолишига ишонч билдиришни истар эдим. Чунки, мамлакат мудофаа қудратини мустаҳкамлаш умумхалқ ишидир.

— Рустам Ўрмонович, энди марҳамат қилиб, халқаро ҳарбий ҳамкорлик, жумладан, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари армиялари билан алоқалар хусусида сўзлаб берсангиз.

— Ўзбекистон Республикаси ўзининг Қуролли Кучларини Ҳамдўстликдаги барча мудофаа кучларининг таркибий қисми сифатида барпо этган эди. 1992 йил майида Тошкентда МДҲ давлатлари — Арманистон, Қозоғистон, Россия, Тожикистон ва Ўзбекистон давлат бошлиқлари имзолаган «Коллектив хавфсизлик ҳақида»ги шартномани ҳам биз айнан ана шу нуқтаи назардан баҳолаб келдик ва ҳозир ҳам шундай баҳолаймиз. 1993 йилда Озарбойжон, Грузия ва Беларус ҳам бу шартномага қўшилди.

Афсуски, МДҲнинг барча мамлакатларида руй бераётган мураккаб жараёнлар мазкур шартномадан тўла даражада фойдаланиш имконини бермайди. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг бугунги кундаги асосий фаолияти икки томонлама муносабатларни ривожлантиришдан иборат бўлмоқда.

Ўтган йили Украина, Беларус, Қозоғистон ва Қирғизистон сингари давлатлар билан ўртамиздаги бундай муносабатларда сезиларли силжиш юз берди. 1994 йил 2 мартда Ўзбекистон ва Россия Президентлари томонидан ҳарбий соҳада ҳамкорлик тўғрисида кенг қамровли шартнома имзоланди.

Бугунги кунда алоҳида мотоўқчи батальон шахсий сафи ўзининг ҳарбий бурчини шараф билан адо этмоқда. Бу батальон Россия, Қозоғистон ва Қирғизистон ҳарбий хизматчилари билан ҳамкорликда МДҲнинг Тожикистондаги жанубий чегарасини қўриқлаб турибди. Каттагина делегациямиз байрам муносабати билан уларга қийин ва шарафли вазифани адо этаётгани учун миннатдорлик белгиси сифатида республикамиз юборган кўпдан кўп қимматбаҳо совғаларни топширади.

— Рустам Ўрмонович, суҳбатимиз ниҳоясига етай деб қолди. Мана шу байрам кунида ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларига қандай тилаклар билдирасиз?

— Энг аввало, мустақиллигимиз меваси бўлмиш Қуролли Кучларимиз ҳали йўл бошида эканини унутмаслигимиз керак. Олдимизда юксак марралар, жиддий вазифалар турибди. Армиямизнинг бўлажак қиёфаси, халқимизнинг тинч меҳнати ана шу марраларни қандай эгаллашимизга, ана шу вазифаларни қандай адо этишимизга боғлиқ.

1995 йил биз учун ҳарбий ислоҳотнинг иккинчи босқичини амалга оширишда муҳим йил бўлади. Қуролли Кучлар ислоҳотини якунлаш, жанговар таълимда янги, сифат жиҳатидан юксак натижаларни қўлга киритиш мўлжалланмоқда. Бу йил Жиззах ҳарбий учувчилар олий билим юртидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Қурролли кучлари Академияси ҳам ташкил этилади. Ҳар бир бўлинмада ҳарбий интизом, ташкилий юмушлар ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш юзасидан кундалик иш давом эттирилади.

Ўзбекистон Қуролли Кучлари оёққа турган тўртинчи йил XX асрнинг иккинчи ярмидаги буюк тарихий воқеа — 1941 — 1945 йиллардаги урушда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги байроғи остида ўтади. Бу воқеа ҳар биримиздан ота-боболаримизнинг шонли жанговар анъаналарига содиқ бўлишни талаб этади. Биз бугун азиз фахрийларимизга чуқур эҳтиром ва миннатдорлигимизни изҳор этар эканмиз, шахсий сафга таълим бериш ва тарбиялашда уларнинг улкан маънавий салоҳиятидан тўла фойдаланишимиз зарур.

Ўзбекистонлик аскарлар бундан буён ҳам ўзларининг бутун кучи ва билимини азиз Ватанимиз — мустақил Ўзбекистоннинг мудофаа қудратини мустаҳкамлашдек эзгу ишга сарфлашига ишончим комил.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги раҳбарияти номидан барча ватандошларни, генераллар, зобитлар ва прапорщикларни, сержантлар ва аскарларни, ишчи ва хизматчиларни, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари фахрийларини Ватан ҳимоячилари куни билан қизғин табриклайман.

Т. БОТИРБЕКОВ
суҳбатлашди.

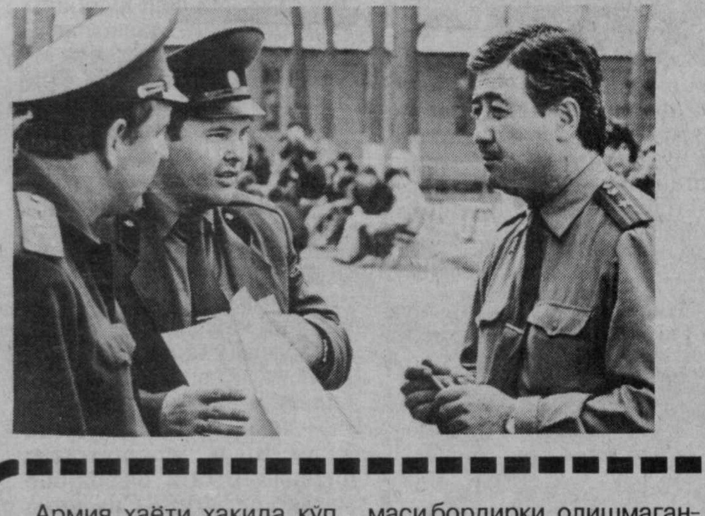

Аҳвол қалай, аскар?

«ТУШЛАРИМГА ОНАМ КИРАДИ...»

Армия ҳаёти ҳақида кўп марта ёздик. Ҳарбийдаги ўзига яраша қонун-қоидалар, қийинчиликлар тўғрисида гоҳ билиб, гоҳ билмасдан, гоҳида рост ва гоҳида муболағалар билан гапирдик. Собиқ Иттифоқ парчаланиши арафасида эса ҳарбий хизматдаги ҳолатларгача ағдар-тўнтар қилинди. Шундай бўлиши керак эдиям!

Лекин, ким нима деса десину, аскарликнинг гашти бошқача барибир! Жамики қийинчилик, машаққат, майда-чуйда ташвишлар, ана шу «гашт»нинг олдидан ўтаверсин! «Армия йигитни тарбиялайди». Бу — эскирмайдиган гап. Рост гап!

Илгари совчиликка борган момоларимиздан келин бўлмишнинг яқинлари сўрашарди:

— Ўргилиб кетай, овсинжон, куёв йигит армияда бўлганми?

—...

Тамом! Куёв бўлмоқчи бўлган йигит фалончи-фистончиевичнинг эркатойими, омбор мудирими, бойваччами — барибир! Тамом!

— Эсингизни йиғволинг, қўшнижон! Йигит аскарликка бормаган экан. Бир нимаси бордирки, олишмаганда! Касал-пасал бўп чиқса, куйиб қолманг дейман-да...

Шунақа эди совчилар. Қизини соғлом йигитга, армия кўрган аскарга узатишарди. Майли, қуда томоннинг қўли сал юпқа бўлсаям!

Кейинги пайтларда мана шу зўр анъанага озгина бўлсада путур етди. Бунинг изоҳлаб ўтирадиган жойи йўқ... Чунки, Ватан ҳимоясидек муқаддас бурчдан бўйин товлайдиган, ўз фарзандини тенгдошларидан ажратиб, сохта обрў орттирадиган баъзи кишиларнинг ким эканлиги бугун ҳаммамизга бирдек аён. Уларнинг виждонлари қийналмайди: қўшнисининг ўғли чегарада ҳушёр турган пайтда бу кишининг эркатойи қайсидир ресторан ёки барда мастлик қилаётган бўлади. Ўғлининг синфдош дўсти жанговар топшириқни бажариб, минг бир соғинч билан уйдагиларга мактуб битаётганда, бойваччанинг ўғли «Мерседес» олиб берасан» деб жанжал қилаётган бўлади.

Уларнинг заррача бўлсин виждонлари қийналмайди...

...Барибир, аскарликка нима етсин!

Шукрлар бўлсинким, бугун осмонимиз мусаффо, юртимиз озод. Аскар ҳам, зобит ҳам ким учун, нима учун хизмат қилаётганини яхши англаб етади. Илгари ҳарбий қисмга кириш қийин эди. Энди ўз еримизда хизмат қилаётган аскарнинг ҳаёти билан танишиш учун бемалол бориб келиш мумкин.

Бизниям у ерда очиқ чеҳра билан кутиб олишди. Аскар казармаси. Қатъий тартиб-интизом. Ҳаммаёқ озода, ёғ тушса, ялагудек. Аскарлар ошхонасида тушлик қилдик.

— Аслида-ку, бўлинмамизга келган меҳмонларни зобитлар ошхонасида овқатлантирар эдик. Ўзинглар аскарларнинг яшаш шароити билан танишмоқчимиз, деганларингиз сабаб — тўғри шу ерга олиб келдик, — дейди ҳижолат тортиб капитан Жумабоев.

Лекин, аскарлар ошхонасидаги шарт-шароитлар ҳам зобитларникидан қолишмас экан. Бир пиёла чой устида аскарлар билан, уларнинг раҳбарлари билан дилдан гаплашдик.

— Аҳволлар қалай, йигит?

Биз суҳбатдошларимизнинг ҳар бирига шу савол билан мурожаат этдик. Гапнинг очиғи, суҳбатимиз олдинига сал қовушмай турди. Аскарлар нимадандир ийманишаётгандай эди. Ҳар тугул улар асл мақсадимизни англаб етишди, суҳбатимиз ўшандан кейингина жонланди.

Ҳасан Тошев — Бухоро вилояти, Пешку туманидан хизматга чақирилган, оддий аскар:

— Ҳарбийга чақирилганимда қишлоқдаги йигитлар «мен армияда умуман қийналмаганман», деб мақтанишарди. Йўқ, жа унчаликмас. Янги шароит ва муҳитга кўникиш ҳеч кимга осон кечмайди. Ўзингиз ўйлаб қаранг, кечагина тупроқ чангитиб юрган ўсмир бир кечада қатъий тартибга тушади-қолади! Албатта, осон эмас. Лекин, биз эркак кишимиз-ку! Ирода мустаҳкам бўлса бас...

Мана, бир йил ўтди-кетди. Ҳозир ҳаммасига кўникиб ҳам қолдик. Хизматимиз оғир эмас. Озиқ-овқатдан нолийдиган жойимиз йўқ...

— Мен Тошкент вилоятининг Бекобод туманидан хизматга чақирилганман. Исми шарифим — Бахтиёр Сотволдиев.

Фарғонада илгари бўлмагандим. Ажойиб шаҳар экан. Хизматлар жойида. Қийинчиликлар йўқ. Лекин, эрта туришга кўниколмадим—кўниколмадим-да!

Баҳриддин Пўлатов, сурхондарёликман. Хизматниям оёқлатиб қўйдик. Ёшлигимдан ҳарбий хизматни ҳавас қилардим. Алоқачиман. Афсус, эндигина кўникканимда «дембел» бўларканман...

— Хушназар Эшпўлатов. Хатирчиданман. Рота командирининг ўринбосари бўлиб ишлайман. Ўзингиз кўрдингиз, Фарғонада бизнинг бўлинмадан ўтадигани йўқ. Ҳар томонлама бекаму-кўст. Маошим оиламни тебратишга етади.

— Миноввар Эгамназаров, қўқонликман. Унвоним — катта лейтенант. Икки йил олдин Москвадаги ҳарбий ҳаво кучлари командирлари тайёрлаш олий билим юртини битирдим. Зобитликни ўзим танлаганман. Ишим ўзимга ёқади. Бўлимимиздаги шарт-шароитни гапирмоқчимасман. Мени бир нарса безовта қилади. Хизматга келаётган йигитларнинг баъзилари жисмонан заиф, қатъият етишмайди. Мен ана шундай аскарларни иложи борича кўздан қочирмасликка тиришаман. Кўпчилиги ўнгланиб кетяпти...

Суҳбатимиз роса чўзилди. Аскару зобитлар биздан ҳеч нарсани яширишмади. Оқни оқ, қорани қора дейишди улар. Ҳарбийларнинг шуниси яхши.

Суҳбат адоғида наманганлик Зокиржон Тиллабоев, хоразмлик Ражаб Қурёзов, бухоролик Анвар Эшназаровлар «бизда почта хизмати мақтагуликмас, иложи бўлса, «Туркистон»дан опкелиб бериб турсангиз», дейишди. Мен уларга ваъда бердим.

Тўрткўл туманидан чақирилган Омонбой Оллназаров то дарвозагача бизни кузатиб чиқди.

— Тушларимга онам кириб чиқади. Илтимос, газетангиз орқали у кишига менинг саломатлигимни етказиб қўйсангиз...

Кичкина жуссасига аскарлик кийими бинойидек ярашиб турган Омонбойнинг қўлини қаттиқ сиқиб қўйдим.

Учрашувдан анча енгил тортиб чиқдик. У ёқдагилар борини айтишди.

Биз ҳам борини ёздикда...

Рустам БОЙ МУҲАММАД,
«Туркистон» мухбири.

Нашриёт туҳфаси

ХИВАГА САЁҲАТ

Ўзбекистоннинг энг кўҳна, тарихий обидаларга бой ва гўзал шаҳарларидан Хива саёҳатчиларнинг севимли гўшаларидан бири. У ўзининг 2500 йиллик тўйига тайёрланмоқда.Ана шу унутилмас шодиёнага тўёна сифатида «Ўзбекистон» нашриёти «Ўзбек-Ремакса» қўшма корхонаси билан ҳамкорликда ранг-баранг суратларга бой «Хива» китоб-альбомини нашрдан чиқарди.

Китобни қўлга олиб, варақлашингиз биланоқ саҳифаларидаги ранго-ранг суратлар сизни кўҳна шаҳарга саёҳатта чорлайди. Бир-биридан гўзал обидалар, пурвиқор миноралар, моҳир усталарнинг сеҳрли қўлларидан жило топган нақшиндор дарвозалар,мисгарлик ва кулолчилик буюмлари... Улар Хиванинг рамзи.Бу шаҳарнинг тарихи жуда узоқ.

Арабларнинг X асрга оид жуғрофий асарларида ҳам Урганч билан Марв ўртасидаги карвон йўлида жойлашган кўҳна шаҳар Хиванинг мавжудлиги ёзиб қолдирилган. Бу шаҳар жаҳонга алгебра (алжабр) ва алгоритм фанини яратиб берган буюк математик Абу Абдуллоҳ Муҳаммад Ибн Мусо ал-Хоразмий, қомусий олим Абу Райҳон Беруний, тиббиёт оламида машҳур олим Абу Али Ибн Сино, Паҳлавон Маҳмуд, Огаҳий, Мунис Хоразмий сингари жуда кўп алломалари, фан ва маданият арбобларининг энг севимли манзилларидан бири бўлган десак муболага бўлмас.

Китоб-альбомни варақлаймиз. Араб Муҳаммадхон мадрасаси (1616 йил), жоме масжиди ва Анушахон ҳаммоми,Саид Аловуддин мақбараси билан Боғбонли масжиди (X1V аср), Хуржун мадрасаси (1688 йил), Шерғозихон мадрасаси (1719-1726 йиллар) ўзининг беқиёс гўзаллиги, ноёб меъморчилик ёдгорлиги билан кишини мафтун этади. Бу обидалар сафига ўтган асрда қурилган Паҳлавон Маҳмуд мақбараси, Оллоқулихон саройи, мадрасаси ва карвонсаройи, Муҳаммад Аминхон мадрасаси, Кўҳна Арк ҳамда Тошҳовли сарой ансамблларини ҳам қўшиш мумкин. Бу кўҳна шаҳардаги барча обидаларни санаб адоғига етиш қийин. Уларнинг кўпчилиги альбомдаги рангли суратларда ўз ифодасини топган.

Китобда ҳозирги замонавий Хива шаҳрининг қиёфасига ҳам кенг ўрин берилган. Гиламчилик комбинати,мактаблар, шарқона бозор, устахоналар, халқ санъати номоёндаларининг суратлари ҳам китобдан муносиб ўрин олган.

«Хива» китоб-альбомини яратишга архитектура фанлари доктори,шарқ мамлакатлари меъморчилик академиясининг ҳақиқий аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган архитектор П. Ш. Зохидов, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси, Ўзбекистон география жамиятининг хақиқий аъзоси Р. Х. Аванесов, рангли сурат усталари Р. Сафоев, А. Зуев, С. Наследов, В. Клепко ва Р. Ярулланлар катта ҳисса қўшганлар.

Хуллас, бу альбом юртимизнинг тарихини, гўзал обидаларини кўришга мунтазир бўлиб келаётган ҳорижлик сайёҳларга энг қадрли совға бўлади, десак янглишмаймиз.Китоб-альбом Истамбулда нашр этилган.

Р. ЖАББОРОВ.

Газета саҳифаланаётганда

ТАЪМАГИР

Фарғона вилоятининг Охунбобоев туманидаги 1-Лангар касалхонасининг травмотолог шифокори тергов бермоқда. У таъмагирликда, хизмат мавқеидан ғаразли фойдаланишда айбланмоқда.

Воқеа бундай бўлган эди. Маҳаллий ҳунар-техника билим юрти ишлаб чиқариш таълими устасининг балоғатга етмаган ўғлини дайди ит тишлаб олади. Боланинг отаси қутуриш касаллиги юқишидан қўрқиб, уни шифохонага олиб боради. У ерда навбатчилик қилаётган шифокор олдин 120 сўм тўлашни талаб қилади. Устанинг ёнида шифокор сўраган миқдордаги нақд пул бўлмагани учун саломатлик посбони шошилинч тиббий ёрдам кўрсатишдан бош тортади...

Шу тариқа у ўзи қабул қилган қасамёдни ҳам, амалдаги қонунни ҳам бузди.

ШАФҚАТСИЗЛИК

Тунда Ангрен кўчаларидан бирида ёш аёлни машина уриб кетди. Ҳайдовчи жабрдийдага ёрдам кўрсатиш ўрнига, фалокат юз берган жойдан қочиб қолди. Аёл касалхонага келтирилаётганда вафот этди. Милиция ходимлари оператив-қидирув тадбирларини ўтказиб, икки кун ичида аёлни «Фольксваген» маркали машина уриб кетганини, унинг эгаси «Профтехнол» корхонаси ходими эканини аниқлашди. Авария содир этган шофёр ашёвий далиллар кўрсатилгач, айбини бўйнига олишга мажбур бўлди. Энди у қилмишига яраша жазо олади.

(ЎзА мухбири).

КЕЛГУСИ СОНДА:

- **Халқ амалий санъати**
- **Биз уни севардик**
- **Мактубларда дард бор, қувонч бор...**

Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан

ХИЗР НАЗАРИ ТУШГАН ЖОЙ

Тарихнинг ғилдираги ўз изига тушди. Барибир кўнглимиз қат-қатида мозийга айланган аждодларимиз ҳақидаги хотиралар бўлган. Фақат уни айтолмай қийналардик. Қисқаси тарих бир томонлама ўрганилар — юртпарвар боболаримизнинг пойи-муборакларига «босқинчи», «қонхўр» деган тамға, албатта қўшиб айтилиши шарт эди, бир замонларда.

Халқда бир мақол бор. «Миллат ўзининг арбобини қачондир тан олдиради». Ўша кун келди. Амир Темур бобомизни дунё тан олди. У киши қурдирган обидалар жаҳон меъморчилигининг олтин хазинаси эканини айтмаса бўлмас. Жумладан, буюк соҳибқирон қурдирган, кейинчалик набираси Мирзо Улуғбек бу қурилишларни давом эттирган Шаҳрисабздаги «Дорут-тиловат», «Кўк гумбаз», «Пури — муршид», «Шамсиддин кулол» мақбаралари фикримиз далилидир.

Биз эса ҳозирча Амир Темур фармони билан қад ростлаган Оқсарой ҳақидаги эшитган — билганларимиз устида тўхталмоқчимиз.

ОҚСАРОЙНИНГ ҚУРИЛИШИ

Тахтақорача (Тахтақорача Шаҳрисабздан 40 километр узоқда жойлашган) довонининг чўққисидан туриб қарасангиз, Шаҳрисабз ва унинг атрофи ям-яшил, мавжланиб турган бепоён денгиздек бўлиб кўринади. Ана шу «денгиз» устида азим Оқсарой харобалари осмонга бўй чўзиб туради. Оқсарой Шаҳрисабздаги энг катта ёдгорлик ҳисобланади.

Ривоятларга қараганда Амир Темур қурилажак Оқсарой устаси учун чопар юборади. Уста шундай бино қуриши керак эдики, жаҳонда ягона бўлсин. Уста бу хабарни эшитгач, Темур ва унинг одамларига билдирмасдан кечқурун қурилажак бино ўрнига таёқчани қадаб, қайтиб кетади. Орадан бир йил ўтади. Уста қадаб кетган таёқчадан хабар олади. Таёқни қандай қадаб қўйган бўлса, шундай турган экан. Ва шоҳ ҳузурига кириб Оқсаройни қуриш учун рухсат сўрайди. Бундан шуни хулоса қилиш мумкинки уста жойнинг мустаҳкамлигини ва ўзгармаслигини назарда тутган.

Иккинчи бир ривоят: Амир Темур Шаҳрисабз (Кеш) шаҳрининг тўрт жойида тўртта сўйилган қўйнинг гўштини, остириб қўяди. Биттаси ҳозирги Оқсарой ўрнида бўлади. Қарасалар уч жойнинг гўшти бузилиб, ҳидланиб қолганмиш. Оқсарой ўрнидагиси эса анча вақтгача ўз ҳолатини сақлаб турган. Ҳақиқатан ҳам Оқсаройга ташриф буюрган кишигина бунинг қанчалик ҳақиқатга яқин эканлигини сезади. Чунки ўша ернинг ҳавоси жудаям енгил, тоза.

Тарихдан маълум, Амир Темурда яхши бир одат бўлган. Ҳар бир юришини нишонлаб, бирор иншоат қурдиртирган. Шу салб юришлар натижаси ўлароқ у асосан Шаҳрисабз билан Самарқандни обод қилди. Ҳозирги Оқсарой харобалари Темурнинг Хоразмга қилган юриши кўнгилдагидек ўтганлиги шарофатига бино этилган бўлса ажаб эмас. Хоразмлик олимлар, хунармандлар ва меъморлар Самарқанд ҳамда Шаҳрисабзга кўчириб келинди. Улар маҳаллий ва ўзга юртлардан келган усталар билан бирга амирнинг ўз ватанида муҳташам сарой бино қилиш тўғрисидаги режаларини амалга оширдилар.

1380 йилнинг баҳорида Оқсарой қурила бошланган. Оқсарой Амир Темурнинг ёзги дам олиш қароргоҳи учун мўлжалланган эди. Айтишларича уста саройни қуриш учун Темур ҳамма бойликларидан маҳрум бўлишига чидай оладими ёки йўқми деб, синаб кўриш мақсадида дастлабки ғишт учун лой тайёрлашга давлат хазинасидан ҳовучлаб олтин ва кумуш сарфлаган. Саройни қурилиб битирилиши учун соҳибқирон меъморнинг ҳамма шартларига рози бўлган. Ва Темурнинг иштирок этгани ҳолда қурилишнинг дастлабки ишлари бошлаб юборилган. Оқсаройга кириш йўли жуда узун, пештоқли ва ниҳоятда баланд бўлган. Саройга кираверишда ўнг томонда ҳам, чап томонда ҳам нақшдор арабча сўзлар битилган. Эшиксиз кичик хоналар қилинган бўлиб, уларнинг поли ҳам нақшлар билан безатилган. Бу хоналар подшо шу жойда бўлганида, одамларнинг ўтириб туриши учун мўлжалланган экан.

Булар орасида бошқа бир эшик бўлган ва ундан катта ҳовлига чиқилар экан. Ҳовли оқ тошлардан иборат бўлиб эни уч юз чақирим атрофида айвон билан ўраб олинган. Ҳовлининг ўртасида катта ҳовуз ҳам бўлган. Оқсаройнинг кенг ва баланд эшиги жуда чиройли қилиб олтин сир билан нақшланган. Эшикнинг икки чеккаси ва ўртасида арслон сурати ҳам туширилган. Бу эшикдан тўғри қабулхонага кирилган. Қабулхона деворлари ҳар хил суратлар ва нақшлар билан чизилган. Юқори қисмига тўлиқ тилла суви югуртирилган. Қабулхонадан элчилар юқори қаватларга олиб чиқилган. Уларга ётоқхоналарни томоша қилдиришган. Подшо ва рафиқаси учун мўлжалланган хоналарни кўрсатишган. Бу хоналардан серсоя, хушбўй ҳидли, хилма-хил мевалар ўсиб турган каттакон боққа чиқилар эди. Кўплаб ҳовузлари бўлган. Дарахтлар кўплигидан қуёшнинг нури ерга ўтмаган. Оқсарой шу қадар гўзал қилиб ишланганки, уни муфассал тасвир этиш учун ҳамма жойни томоша қилиб кўриш керак бўлган. Оқсаройда турли хилдаги битиклар ҳам учрайди. Улардан айримларини келтирамиз.

Оқсаройнинг шимол томонга қараган, олд томонидаги ғарбий қисмидан бошланиб, кириш пештоқининг тепаси билан айланиб, шарқий қисмининг қуйисида тамом бўладиган битик қуйидагича: «Ал-адлу-асасул малик ва саодул мулук», яъни «Подшонинг адолати — халқнинг бахт-саодати»,— деган ҳикматдан иборат экан. Яна шундай: «Факун фин-мулки Сулаймонан, факун фил-умри Нуҳан», яъни «Мулкда Сулаймондек — умрда Нуҳдек бўл» ёзувлари учрайди. Бунинг билан Сохибқирон бобомиз ҳам улардек мулкка ва умрга эга бўлишни орзу қилган бўлсалар керак деган тахмин бор.

Ўрни келганда таъкидлаш жоиз, Шаҳрисабз шаҳар «Интурист» меҳмонхонаси директори Дилмурод Нуралиев, таржимон Турсуной Ёдгорова ҳамда ходимлари Холмурод Эшмуродов ва Бекмурод Раббонаевлар Оқсаройдаги битикларни ва Оқсарой тарихини чуқурроқ ўргандилар ва бу ноёб мажмуани дунё аҳлига тушунтиришда хизматлари катта.

Оқсаройнинг кириш пештоқлари Марказий Осиёда энг йирик бўлиб, оралиқ равоғи 22,5 метр бўлган. Архитектура амалиётида бундай мисолни меъморчилик гуллаб-яшнаган даврда ҳам учратиш қийин. Оқсаройнинг баландлиги 50 метрдан ортиқроқ бўлган. Сарой зангори тусда бўлса-да, унинг улуғвор ва муҳташам мавқеига нисбатан Оқсарой номи берилган бўлса ажаб эмас.

Оқсаройнинг юқори қисмида ҳовуз жойлашган бўлиб, маҳсус қувурлар билан сув келтирилган. Оқсаройнинг қуриб битказилиши учун йигирма йилдан ортиқроқ вақт сарфланган. Мозий шоҳид бўлишича Испания элчиси Руи Гонсалес де Клавихо 1404 йилнинг 29 августида шу саройни кўздан кечирган вақтида ҳам у қуриб битказилмаган эди.

Бобур Мирзонинг шоҳидлик беришича: кенг ҳовлида катта гумбазли хона бўлиб, унда давлат кенгаши, девон мажлиси, чақириқлар, унинг атрофидаги кичик хоналарда маслаҳатчилар ва девонбекларнинг йиғилишлари ўтказилар экан.

ГУНОҲИНГ НЕ ЭДИ...

Оқсаройнинг улуғвор ва муҳташамлиги харобага айланишига сабаб бўлган. Абдуллахон қўзғолон кўтарган шахрисабзликларни бостириш учун Бухоро томондан лашкар тортиб келади. Сафари оғир кечган. Узоқликдан Оқсарой кўзга кўринади. Абдуллахон севиниб, тез орада сарой қўйнида ором олишни умид қилади ва чопарини олиб, бедов отига қамчи босади. Чопар ҳолдан тойиб йиқилиб қолади, Оқсарой бўлса ҳамон узоқда. Хон шаҳар чегарасига етиб келганида севимли бедов оти ҳам ҳолдан тояди. Абдуллахон ранжиганидан, Оқсаройни вайрон этишни буюради. Шу тариқа Оқсарой вайрон қилинади. Ҳатто ғиштларининг бир қисми Бухорога ташиб кетилади. Бизнинг кунларимизда Оқсаройнинг икки девори сақланиб қолган, холос. Аммо шунга қарамасдан буюк меъморнинг орзу-умидларини мужассамлантирган бу мухташам бино ўзининг улуғворлиги билан кишиларни ҳайратга солиб келаётир.

Афсуски, меъморчиликнинг ана шу ноёб намунаси тарих ва замон кажрафторидан тамомила емирилиб, хароба холида бизгача етиб келди. Бир замонлар муҳташам, муаззам бўлган саройнинг пойдеворларигина қолган, холос. Шу сабабдан, Оқсаройнинг аввалги қиёфаси тўғрисида фақат ёзма манбаларга қараб фикр юритиш мумкин. Оқсаройнинг бугунги кундаги баландлиги 38 метрни ташкил этади.

Соҳибқирон бобомиз қурдирган, кўзларни қувнатган Оқсарой харобалари кишини ўйга толдиради. Қанотлари қайрилган оққушдек маъюс турган Оқсарой соҳиби Амир Темурнинг катта тўйини кутяпти.

Шукрулла АЛИҚУЛОВ,
«Туркистон» мухбири.
Қашқадарё вилояти.

Футбол: Ўзбекистон ва Шарқ

«НЕФТЧИ» ЮРТИМИЗ ФАХРИ

Футбол бўйича республикамиз 3-миллий биринчилиги ҳам якунланди. Олий табақада тўп сурган жамоалар ўртасида Фарғонанинг «Нефтчи» клуби яна мамлакатимиз чемпиони деган шарафли номга мушарраф бўлди. «Нефтчи» учинчи марта мустақил Ўзбекистон чемпиони! Бундан ташқари, улар 1994 йил мамлакат кубоги учун ўтказилган беллашувларнинг ҳам ғолиби бўлишди.

Мухбиримиз ғолиб жамоа билан биргаликда Яқин Шарқда жойлашган Катар амирлигида бўлиб қайтган ҳамкасбимиз, журналист Муҳаммаджон Обидов билан суҳбатлашди.

— Муҳаммаджон ака, анчадан бери Сиз билан футбол ҳақида суҳбатлашмоқчи бўлиб юрибману, ҳеч бемалол учрата олмайман денг. Бугун фурсати келди, шекилли.

— Айтмоқчисизки, футболдан суҳбатлашсак, шунақами? Яхши, аввало, Катар давлати ҳақида икки оғиз гапириб берайин Сизга. Катар амирлиги — Жанубий-ғарбий Осиёда жойлашган кичик бир давлат экан. Унинг умумий ер майдони салкам ўн бир ярим минг квадрат километр. Бу дегани Ўзбекистондан қарийб қирқ марта кичкина! Аҳолиси 400 минг атрофида. Пойтахти Доха шаҳрида мамлакат аҳолисининг саксон фоизи истиқомат қилади. Шаҳар Форс кўрфази бўйида, унинг порти асосан нефть ортишга ихтисослашган. Туб аҳолиси катарлик араблар. Давлат тузуми-амирлик. Катарни 64 ёшли Амир Шайх Халифа Бин Ҳамид ал — Тхани бошқаради.

— Қизиқ, кичкинагина шу давлатда Осиё чемпионларининг беллашувлари ўтказилди-я!

— Катар амирлиги маъмурлари жаҳонга ўз давлатларини танитишнинг энг маъқул йўли — бу спорт деб хулосага келишган чоғи. Бўлмаса, «Осиё чемпионларининг мусобақаларини мана бизнинг давлатда ўтказайлик» деган таклифлар Осиё футбол Федерациясига тушмаган дейсизми! Бу ёқда Хитой, Япония, Малайзия, Қурия... Эҳ-е!

— Муҳаммаджон ака, у ерда «Нефтчи» қандай ўйин кўрсатди?

— Ўтган ойнинг сўнгги ҳафтасида биз «Нефтчи» жамоасининг раҳбарлари ва аъзолари билан биргаликда Тошкент аэропортидан Бахрейнга қараб учдик. Сўнг Катар пойтахти Доха шаҳрига. «Нефтчи» бу мамлакатга Осиё чемпионларининг чорак финал ўйинларини ўтказиш учун келган эди. Гарчи тақвим бўйича Катарда ҳам қиш саналса-да, ҳарорат ўттиз даражадан юқори эди.

Айнан шу кунлари Катарда стол тенниси, теннис ва қўл тўпи бўйича халқаро мусобақалар ҳам давом этаётган экан.

Шундай қилиб футбол бўйича халқаро мусобақалар бошланиб кетди. Биринчи куни Катарнинг «Ал-араби» ва Бирлашган Араб Амирликларининг «Ал-Васал» жамоалари ўртасидаги беллашувлар бўлиб ўтди. Мен уни бошдан — оёқ тасвирга туширдим. «Нефтчи» ўйинчилари ҳам, мураббийлар ҳам дастлабки ўйинни диққат билан кузатишди. Араб футболининг ўзига хос томонлари, майдонда қай йўсинда ҳаракатланишларини ўрганишди. Чунки, бунгача йигитларимиз мезбонларнинг тактикасидан мутлақо бехабар эдилар. Учрашув 1:2 ҳисоби билан Бирлашган Араб Амирликлари футболчилари фойдасига ҳал бўлди. Кечқурун меҳмонхонада «Нефтчи» мураббийлари Юрий Вазгенович Саркисянц, Лев Вахтин ва

ўйинчилар бўлиб ўтган беллашувни таҳлил қилиш билан тонг оттиришди.

Иккинчи куни, ниҳоят, «Нефтчи» майдонга тушди. «Ҳамадул Кабир» ўйингоҳи, ҳарорат ўттиз даража иссиқ. Одатга кўра йигитларимиз рақиб жамоасига эсдалик совғаларини улашишди. Ливаннинг «Ал-Ансор» футбол жамоаси мамлакатнинг энг обрўли жамоаларидан саналади. Ўйин бошланишидан олдин Ўзбекистон байроғи кўтарилди.

Қувайтлик ҳакам Ҳамид Ал-Унду ҳуштаги чалиндию, ўйин бошланди. Юрий Вазгенович бир жойда ўтира олмас, майдон четидаги йўлакнинг гоҳ у, гоҳ бу томонига юриб, йигитларга далда бериб турарди. 31-дақиқада ҳисоб очилди, қобилиятли футболчимиз Андрей Фёдоров чамаси 17-18 метрлар масофадан туриб, рақиблар дарвозабонини доғда қолдирди. Иккинчи бўлимнинг дастлабки дақиқаларида ливанлик Зақария Шаҳаб ҳисобни тенглаштирди. Сўнгра Лебедев «Нефтчи»ни яна олдинга олиб чиқди. Учрашув адоғидаги ўйинчиларимизнинг хотиржамлигидан фойдаланган ливанликлар ҳисобни тенглаштириб олдилар.

Тўртинчи куни жамоамиз Бирлашган Араб Амирликларининг «Ал-васал» клуби билан майдонга тушди. Бу ўйин тўла «Нефтчи» устунлиги остида ўтди. Учрашувда Дўрмонов 2 та, Бозоров ва Андреевлар биттадан тўп киритишди. Лекин ўйин якунланишидан олдиноқ Бахрейнлик ҳакам Абдуллоҳ Тадур жамоамиз дарвозасига ўн бир метрлик жарима тўпини белгилади. Рақиблар ўйинчиси Исмоил Рашид уни яхшигина уддалади. 4:1 ҳисоби учрашув якунигача ўзгаришсиз қолди.

Деярли ҳар битта учрашувдан кейин бу ерда мутахассис ва журналистлар учун матбуот конференцияси ўтказиш одатга айланган экан. Ўша куни «Ал-васал» клубининг мураббийси жамоамиз ўйинини яхши баҳолади. У «ўзбек футболининг шунчалик ҳужумкор эканлигини умуман хаёлимга ҳам келтирмаган эдим, адашган эканман. «Нефтчи» жамоаси бизникиларни анча эсанкиратиб қўйди» деб очиқ тан олди.

Сўнгги ўйин эса мезбонлар — Катар амирлигининг «Ал-араби» футбол клуби билан бўлиб ўтди. Ўйин бошланишидан олдин катарликлар ҳуфтон намозини ўқишди. Ўйинчи ва мураббийларнинг ҳаммаси саждага бош қўйишиб, Аллоҳдан фақат ғалаба тиладилар. Охирги беллашув анчагина муросасиз кечди. Унинг иккинчи бўлим 33-минутида «Ал-араби» ҳужумчиси Мождаҳам Шавиди ҳисобни очди. «Нефтчи» мудофаадан ҳужумга зўр бера бошлади.

Гарчи «Нефтчи» сўнгги беллашувда мағлубият аламини тортган бўлса-да, унинг ярим финал учрашувларга чиқиши нақд эди. Айтганча, Катардаги ўйинларда ғалаба учун уч, дуранглар учун эса бир очкодан бериб борилди.

— Араб футболи, хусусан Яқин Шарқ мамлакатлари футболи ҳақида оддий бир мухлис сифатида Сиз нима дея оласиз?

— «Араб футболи» дейилганда, биз ҳанузгача Саудия Арабистони терма жамоасининг ўйинларига таяниб хулоса чиқариб келардик. Катардаги ўйинларни кузатиб мен шундай бир хулосага келдимки, Шарқда яна бир катта футбол кўз очяпти. Унинг ўзигагина хос бўлган қирралари бор. Бу, аввало, ҳамжиҳатликда, ўйинга бўлган иштиёқда, ўйинчиларнинг майдон бўйлаб кенг ва ўзаро ҳурмат билан тўп суришларию миллий ғурурнинг ўта юксаклигида кўринади.

— Ишқибозчилик қалай у ёқларда?

— Суст деса ҳам бўлади. Чунки, у ерда футбол ҳали биздаги каби унчалик оммалашган эмас. Энг йирик ўйингоҳлари ҳам ўн саккиз мингдан ошиқ томошабинни сиғдира олмайди.

МУЛОҲАЗА УЧУН РАҚАМ: — Республикамизда ўтказилган футбол бўйича миллий биринчиликнинг биринчи даврасидагина Фарғонадаги «Спартак» марказий ўйингоҳига етмиш тўрт минг томошабин ташриф буюрган эди. Бу рақам бутун Катар аҳолисининг қарийб бешдан бир қисми деган сўз!

— Хорижда бизнинг футболчиларимизга «харидорлар» чиқдими ё?..

— Нега чиқмас экан? Чиқди! Иккинчи учрашувдан кейиноқ Катар Футбол Федерациясининг Президенти Муҳаммад Бин Ҳамом «Нефтчи» клуби раҳбари Лев Вахтиннинг бошини роса қотирди. У Равшан Бозоров, Рустам Дўрмонов, Сергей Лебедев ва Александр Фёдоровларни Катар жамоаларида ўйнашлари учун шартнома тузишга тайёрлигини, агар рози бўлишса, улар учун зарур бўлган ҳамма шарт-шароитларни муҳайё қилажакларини айтди. Лекин, бу масала очиқ қолди. Чунки, олдинда «Нефтчи»ни ҳали жуда масъулиятли ўйинлар, халқаро беллашувлар кутиб турибди.

* * *

Осиё Футбол Федерациясида қитъа чемпионлари кубогининг ярим финал ва финал учрашувларини қайси мамлакатда ўтказиш тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Қуръа ташлаш йўли билан бўлиб ўтган баҳсларда шу нарсага келишилдики, шу йилнинг январь ойи иккинчи ярмида яна Катар Амирлиги пойтахти Доха шаҳрида ўтказилади! «Нефтчи» Таиланд, Жанубий Корея ва Катар мамлакатларининг ғолиб жамоалари билан беллашади. Бўлажак учрашувларда ҳам юртдошларимизга омад ёр бўлсин, барчамизга узоқ хорижда янграган Ўзбекистон мадҳиясини тинглашдек бахт (гарчи телевизор орқали бўлса ҳам) насиб этсин.

Рустам БОЙ МУҲАММАД
суҳбатлашди.

Бош муҳаррир ўринбосари Зайниддин МАМАДАЛИЕВ

Туркистон
TURKISTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32-уй
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. —— 0012
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
22006 нусхада босилди, ҳажми —— 2 табоқ.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00
1 2 3 4 5 6